

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

MINDETÉSEK:
8-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ryktör sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, október 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérezik: A haldokló országgyűlés.**
- Két aralkodó távirata.**
- A kínai háború.**
- A Szászország.**
- Nyolcz kinevezés.**
- Az új direktor.**
- Egy német lap Aradról.**
- Insitutoris Kálmán ünnepeltetése.**
- Wlassics és a kitiltott egyetemi ifjak.**
- Botrányos párbaj.**
- Csendőri és polgárok harca.**
- Október 6.**
- Tárcza: Halottörzés.** Irta: Guy de Maupassant.
- Csarnok: A fekete bárány.** Irta: Rudyard K.

A haldokló országgyűlés.

Budapest, október 5.

A jövő hétfőn összeülő országgyűlésnek csak egyetlenegy nagy feladatnak kell eleget tennie: politikai végrendeletét kell megcsinálnia. Minden rendelkezése, melyet tenni, minden határozata, melyet hozni fog, csak organikus részei végakarátát magában foglaló rendelkezésének.

Utóéves működésének részletes történetét adni meglehetősen felesleges: a harcok, melyekkel telve volt, a válságok, melyekbe jutott, mind kínos elevenséggel élnek a nemzet emlékezetében, és hogy fontos, sőt el kell ismerni, többnyire üdvös törvényeket alkotott főleg az igazságszolgáltatásra, a nép gazdasági és társadalmi szervezésére vonatkozólag, — az még nem különbözteti meg lényegesen sok elődétől. De ami jellemző bélyeget nyom reá, bélyeget, mely a huszonöt év

előtti parlamenti eseményekre emlékeztet, ez az, hogy a parlamentáris intézmények folytonos fennállását megingatta, de ezt az eljárását azzal engesztelte ki, hogy egyrészt fokozott erőt adott a parlamentáris hatalmaknak, másrészt, hogy a szabadelvű pártoknak más szerkezetet adott, midőn az ugyanazon közjogi alapon álló, az előrehaladó irányzatban egymástól alig eltérő, alig megkülönböztethető elemeket közös nemzeti alkotás végett együvé foglalta.

Okos és igazságos végrendeletet készíteni nem könnyű dolog. Az országgyűlésnek meg kell óvnia minden igényjogsultnak érdekeit, a rokonságba csupán betolakodó, a családi vagyon, megkárosítására és szétforgácsolására sóvárgó, örökösödési joggal kérkedő képmutatók kapzsiságát vissza kell utasítania. Es ezek a képmutatók rögtön szenvedélyes rekriminációkkal fognak a főörökshöz, a nemzethez fordulni, hogy törvényes védelem, az immunitás kizsákmányolása mellett hódolhassanak rabló szenvedélyeiknek, hogy megszerezzék a biztosságot, hogy örökösödési eljárás szerint bezsebelhetik a prédát.

És ezt határozottan meg kell előzni, ezzel szembe kell szállni. A siker bizonynyal a főörökös törvényes képviselőtének, a többségnek részén lesz, ha állhatatosan megmarad a parlament méltóságának megóvása mellett, ha átalakulása természetének megfelelően mindazt a lényegest, ami egyesít, meleg odaadással ápolja, mindazt a különben is jelentéktelent, ami

elválaszt, visszaszorítja és feledi, ha a felekezeti és gazdasági viszálynak csak a szabadelvűség ellenségei által elvetett csiráit széttapossa és elfojtja. Es e célra minden alkalmat erélyesen fel kell használni. Csak így lesz bizonyosan szétrombolva minden kilátás a közös erkölcsi és gazdasági nemzeti javak kizsákmányolására.

A haldokló országgyűlés működése tehát, ha még ugy hiányzik is neki a képessége s mindenekelőtt az idő nagy reformakciókhoz, fölötté fontos lesz. E mellett még figyelmen kívül is hagyhatjuk, hogy ez ülészak alatt az osztrák események döntéshez jutnak; mert akár milyen legyen ez a döntés, a mi szuverén önrendelkezési jogunkat a legkevésbé sem érintheti, arról, hogy csorbithassa, nem is szólva.

Kifelé tehát teljesen fedezve vagyunk. Befelé pedig magunknak s velünk az országgyűlésnek kell a szükséges fedezetet előkészíteni, amennyiben megmutatja az egyedül helyes módokat a választási agitációnak, amely a parlamentáris formákba rejtőzve, talán nem sokára el is kezdődik.

A országgyűlés politikai végrendelete tökéletes leltárát fogja képezni a nemzeti javaknak, elő fogja adni a hagyatéki vagyont, mely a választásokkal esik a népre. Erintetlenek maradnak e javak, sikkasztás ellen csorbítatlanul megőriztetnek, ha az országgyűlés a diadalmaszkodó szabadelvűség szellemében fogja végrendeletét elkészíteni. (L.)

TÁRCZA.

Halottörzés,

Irta: Guy de Maupassant.

I.

Olyan volt, mint a mellbetegek szoktak lenni: haldoklott, folyton haldoklott. Minden nap délután két óra felé találkoztam vele: a fogadó ablakai alatt leült egy padra a sétatelenen, a csendes, nyugodt tenger partján. Egy ideig mozdulatlanul üldögélt a meleg napsugárban és borus szemmel nézegette a Földközi tengert. Néha egy-egy tekintetet vetett a magas hegységnek párakba burkolt csucsaira, melyek Mentont körülveszik; azután meg lassúsággal keresztbevetette a két lába szárát, melyek oly soványak voltak, hogy a nadrág csak úgy lobogott rajtuk, mintha csak két vékony csont volna benne. Aztán kinyitott egy könyvet, mindig ugyanazt.

Már most megint nem mozdult többé, hanem olvasott, szemmel ép úgy, mint lélekkel: úgy látszott, mintha szegény testének minden halódó porcikájának olvasott volna, lelke belemerült, elveszett, eltűnt a könyvben, a míg csak a megfrissült levegőben egyszer-kétszer el nem köhintette magát. Akkor aztán fölkel és bement a fogadóba.

Szöke szakállu, nagy darab német volt; ebédjét, vacsoráját mindig a szobájában fogyasztotta el és senkivel sem állott szóba.

Engem valami határozatlan kíváncsiság vonzott hozzá. Egyszer melléje ültem a padjára, és hogy szintén némi látszatja legyen a dolognak, szintén egy könyvet kezdtem olvasgatni: Musset költeményeit.

Szomszédom egyszerre a leghibátlanabb francziasággal fordult hozzám:

— Kérem, tud ön németül?

— Nem, uram, egy kukkot se.

— No, sajnálom. Ha már így egymás mellé kerültünk, hát szívesen kölcsön adtam volna önnek ezt a mérhetetlen becsü dolgot: ezt a könyvet a kezemben.

— Micsoda könyv ez, ha szabad kérdeznem?

— Schopenhauer. Mesterem volt és ezt a példányt maga látta el jegyzetekkel. Nézze csak, minden lapnak a szélén ott vannak a sajátkezű megjegyzései.

Tisztelettel vettem kézbe a könyvet és az előttem ismeretlen formájú betűket nézegettem. Ezeket hát az az ember vetette papírra, a kinél nagyobb rombolója az álmoknak nem élt e földön.

II.

Bá:mint veszekedjenek is fölötté, bármint méltatlankodjanak rajta és bármint hevüljenek

is érte, az mégis bizonyos, hogy Schopenhauer a maga világmegvetésének és kiábrándult józanságának bélyegét erősen rányomta az emberiségre.

Ő is csak úgy kereste az élvezetet, mint bármely embertársa, csak hogy csalódott. Fogta hát magát és szétrombolta a hitet, a reményt, a költészet, az ábrándokat, semmivé tette a lelkek birodalmát és sóvárgását, megölte, a szerelmet; megdöntötte a nőnek eszményi kultuszát és semmivé tette a szív illuzióit: teljessé tette a kételkedés legóriásibb művét, mint még soha senki ő előtte. Gunyokdásával szerte rántogatt mindent, üressé tett mindent. Ma is sokan átkozzák és utálják, de azok is mintha önkéntelenül az ő gondolatainak egy-egy morzsalékát hordanák lelkükben.

— Ön tehát közelebbről ismerte Schopenhauert? — kérdelem a némettől.

Az pedig szomorú mosollyal mondá:

— Halálig vele voltam.

Azután beszélni kezdett róla és elmondta, hogy az a sajtáságos lény milyen, szinte természetfölötti benyomást gyakorolt mindenikre, a ki csak közelébe jutott.

Elmondta, mint járt vele egy franczia politikus, a ki az elméleti republikánizmus híve volt. Meg akart ismerkedni Schopenhauerrel és egy zajos sörházban találkozott vele. A száraz, ranczos képű tudós ott ült a tanítványai között és a ki csak hallotta a kacagását, az soha többé

Két uralkodó távirata.

— Az italáldozat. —

Arad, október 5.

A kínai császár italáldozatot kínál elégtételül Ketteler báró pekingi német követ meggyilkolásáért és egyben mindazokért a borzalmakért, amelyeket emberei az utóbbi hónapok folyamán idegen és kínai keresztényeken elkövettek. Es ezt az elhatározását olyan messze menő engedménynek tekintti, amely érdemes arra, hogy külön császári táviratban értesítse róla II. Vilmos császárt. A kínai szellem egész korlátoltsága és önteltsége visszatükröződik Kvang-Szünek ebben a lépésében, amelyet bizonyosan környezetének tudtával és beleegyezésével tett, mert hiszen e nélkül meg sem mozdulhat. Elárulja ez a sürgöny, hogy a mandarinok eszejárása egyáltalán képtelen tiszta képet alkotni azokról a súlyos következményekről, amelyek vakmerő és erőszakos politikájuknak a nyomába járnak. Beleélték magukat abba a hiu képzeletbe, hogy a mennyei birodalom minden tekintetben messze felette áll az összes többi országoknak. Nem érdemel tehát semmi különös figyelmet, ha ez a hatalmas birodalom a legdurvább módon megsérti az összes többi országokat. Es amikor az egész civilizált világ fegyverrel kezében elégtételt követel a szenvedett sérelmekért, akkor a császári udvar hosszas gondolkodás és habozás után nem tart szükségesnek elégtételül egyebet, mint Konfucius vallásának egy engesztelő szertartását. Ezt kínálja oda azzal az elbizakodott meglepődéssel, hogy ime, most már többet tettem, mint amennyi okvetlenül szükséges lett volna. Ezentúl tehát békesség legyen.

Ha semmi egyéb adatunk erre nézve nem volna, a kínai császárnak ez a sajátos keletkezési fellelése egymagában elégségesen megvilágosítaná a diplomáciai rendkívül nehéz helyzetét Kínával szemben. Egymástól mélysegesen különböző két világnézet áll egymással szemben. A kínai szellem nem tudja megérteni az európai szellemet, mert nem tud kivergődni évezredek hagyományainak gondolatköréből. Jogról, igazságról, hatalomról alkotott fogalmai egészen mások, mint a mi fogalmaink és így hiányzik a megértés közös alapja. Egyedül az birhatja meghódításra, ha az erőszak megérteti vele, hogy a hatalom nincsen nála, hanem nálunk van. Ezért égetően szükséges a Kelet-Ázsiában érdekelt államok szilárd összetartása, mert csakis egyesült erővel lehet megtörni a kínai ellenállást és megszerezni a megfelelő elégtételt. Amíg a kínai udvar látja, hogy a hatalmasságok egymás között veszekesznek, addig mindig saját magát tartja az erősebbnek és azt hiszi, hogy italáldozatokkal elintézheti az egész ügyet.

Mert ez a helyzet Kínával szemben; azért kell nagyrabécsulnunk Vilmos császár erőtel-

jes, nyilt s emellett méltóságteljesen nyugodt válaszát. Hatalmas európai uralkodónak így kell beszélnie a Sárkány fiával, ha kívánja, hogy meghallják és megszívleljék szavát a messze Keleten. A keresztény európai szellem kerül össze a kínai szellemmel ebben a két sürgönyben és Vilmos császár pompásan képviseli Európát Kelet-Ázsiával szemben. Kimondja egyenesen, férfiasan, hogy a keresztény uralkodó nem alkudozik italáldozatokra és ezeket el nem fogadja elégtételül a súlyos sérelmekért. Azután világosan kijelöli a német politika alapvonalait: a császárt (Kvang-Szü) nem teszi felelőssé az elkövetett borzalmakért, hanem kívánja, hogy a hatalmasságok kezére adja a bűnösöket, mert egyedül ezeknek a példás megfenyítése szolgálhat kielégítő bünhődésül. Vilmos császár is melegen óhajtja a békét és hogy ez minél előbb létrejőjön, azért sürgeti Kvang-Szü visszatérését Pekingbe, ahol Walderssee gróf gondoskodni fog arról, hogy megfelelő tiszteletben és védelemben részesüljön.

Ez az a program, amelyet az összes hatalmasságoknak el kellene fogadniok. Remélhetőleg a megegyezés erre vonatkozólag, éppen a német császár sürgönye folytán, most már létre fog jönni. A bűnösök megbüntetésére által szolgáltatandó elégtétel nélkül hiányzik az erkölcsi alap, amelyen Európa szóba állhat Kelet-Ázsiával; eredményes békétárgyalás tehát egyedül akkor kezdődhetik, ha a hatalmasságok megkapják a bűnösöket és törvényt ülnek felettük. A kínai udvarra nem bízhatják ezt az igazságszolgáltatást, mert amint látjuk Kvang-Szü táviratából, az elégségesnek itéli az italáldozatot a mélyen megbántott keresztény világnézet kielégítésére.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 5.

Ujabbán ismét ellenmondó hírek érkeznek a kínai harcstéréről. A nagyhatalmak támadó fellépéseiről szól az egyik hír és ebből arra a következtetésre jutunk, hogy a diplomáciai tárgyalások még korántsem vették kezdetüket. A másik hír szerint pedig az oroszok már kivonultak Pekingből és Kína ennek folytán hálát nyilvánít a czárnak ezen nagy-lelkű elhatározásáért.

A legközebbi jövő talán már megnyugtatóbb lesz és bizonyára egyöntetű eljárásban fogják a még divergáló nagyhatalmak a kínai kérdést eldönteni.

Legutóbbi sürgönyeink következőképp hangzanak:

el nem tudta felejtetni: egy-egy röpke szóval széjjeltépte, szertehasogatta a gondolatokat, a hiedelmeket, mint a kutya, mely egyetlen harapással roppantja össze az almát, melylyel játszik.

A francia politikus rémülten ment tova, mondván:

„Mintha csak magával az ördöggel töltöttem volna egy órát“.

A német ember így végezte a történetkét: — Igazán, uram, olyan rémületes volt a mosolya, hogy még a halála után is ránk ijesztett vele. Kevesen ismerik az esetet, de elmondom, ha érdekli.

III.

Es a német, hűves köhögéstől félbe szagatott, fáradt hangon beszélni kezdett:

— Schopenhauer meghalt és mi elhatároztuk, hogy kettenként felváltva egész éjjel virrasztani fogunk mellette.

Egy igen egyszerűen butorozott, rengeteg nagy és komor szobában feküdt. Az éjjeli asztalkán két gyertya égett.

Reám és egy barátomra éjfélkor került a virrasztás sora. Két más társunk, a kiket felváltottunk, kiment a szobából és mi az ágy lábához ültünk.

Schopenhauer arcát nem változtatta meg a halál, hanem az csak úgy nevetett most is, mint életében. Az a ráncz, melyet olyan jól ismertünk, most is ajkainak két szöglete mellett

huzódott el és úgy tetszet előttünk, mintha szeméit kinyitná, mintha mozogna, beszélne. Gondolata, vagyis jobban mondva gondolatai ránk áradtak: erősebben éreztük, mint valaha, hogy lángszének légkörében vagyunk és ő korlátlanul uralkodik rajtunk. Sőt mintha most, hogy meg van halva, még korlátlanabban uralkodnék rajtunk, mint azelőtt. A páratlan szellem hatalmába szinte valami titokzatosság volt vegyülve.

Az ilyen emberek teste elenyészik, de ők maguk megmaradnak: és mondhatom uram, a szívök megálltát követő éjszakán igazán rettenetesek.

Suttogva beszélgettünk róla; s emlegettük a mesterünk szavait, azokat a rövid, meglepő mondásait, melyeket néhány szóban vakító fénysugarakat vetett az ismeretlen Élet homálvába.

— Nini, mintha beszélni akarna, jegyzé meg barátom. És a folyton nevető, mozdulatlan arcot oly izgatottsággal néztük, hogy az már közel járt a félelemhez.

Lassanként rosszul kezdtük érezni magunkat, — valami szorongás vett erőt rajtunk, mintha el kellene ajulnunk. Reszketve nyögtem ki:

— Barátom, nem tudom mi bajom, de az bizonyos, hogy beteg vagyok.

És akkor vettük észre, hogy a holttest rossz szagot terjeszt.

Társam azt mondta, menjünk át a másik

Angolok győzelme.

London, október 5.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tiencinből e hó 2-áról. A Pigny angol hadihajónak egy csapata tegnap ellentállás nélkül megszállta a sanhaikvani erődot. Egy tiszt és 12 katona ott maradt. A hajóraj ma elindult Takuból. A Standard-nak jelentik Tiencinből e hó 1-éről, hogy Gaselee tábornok formálisan kijelentette, hogy az oroszok nem szállták meg Sanhaikvant az angolok megérkezése előtt. Az oroszokat föltartoztatta egy robbanás, a mely a lvancsai hid közelében a vasuton történt. Másfelől az oroszok kijelentették, hogy jogot követelnek arra, hogy Sanhaikvanban erős helyőrséget tartassanak.

Oroszok támadása Kínában.

Pétervár, október 5.

A vezérkar tegnap a következő jelentést adta ki: Azt jelentik, hogy Tunzincsin város mellett, Ningutától délre 40 versztnyire tunguz bandák és ningutai szökevények, Khuncsunál pedig kínai katonák gyűltek össze, a kik ellen Csicsagov tábornok Melgunov vezérkari százados küldte ki lovasságból és gyalogságból álló hadoszloppal. Szeptember 22-én az oroszok harcra keveredtek 600 kinaival, a kik makacsul védekeztek sáncaikban, úgy, hogy minden házat külön kellett bevenni. A parancsnoknak segítséget kellett kérnie Ningutából, mire az oroszok újra megkezdtek a harcot és addig lövöldöztek, míg a kinaiak futásnak eredtek. Egy kozákesapat üldözőbe vette a kinaikat és teljesen megsemmisítette őket. Tunzincsin várost kiűritették a kinaiak. Az oroszok közül hét katona elesett, 15 katona és egy tiszt megsebesült. A Ningutából másnap megérkezett segédsapatoknak még néhány összeütközésük volt a tunguzok maradékával és néhány embert lemészároltak közülök. A mudandsiáni, murenji és sziaszuntuni tunguzok maradékával és kiknek ezekben a falvakban béke idején rejtkehelyeik voltak, csatlakoztak a kínai rablók. A rablók kiirtották Kaulbars és Csicsagov tábornokok azt a parancsot kapták, hogy kellő intézkedéseket tegyenek, mire a tábornokok az egész tunguz területet kisebb kerületekre osztották egy főnökök igazgatása alatt, a kik a rend és nyugalom föntartásáért felelősek. Minden kerületi főnöknek katonaság áll rendelkezésére, a mely szakadatlanul küld ki őrszolgákat. — Ugyancsak a vezérkarhoz érkezett jelentések szerint a vasutat Szungaritól északnyugatra 160 versztnyire, kelet felé 65 versztnyire és dél felé 12 versztnyire terjedő vonalon megnyitották. Szeptember 18-án egy lövészezred érkezett Vladivosztkba. Az első gárdaüteg Blagovjicsenszkbe érkezett. Grodekov tábornok kíséretével Mandsu-országba ment az ott operáló hadsereg-

szobába és hagyjuk nyitva az ajtót; hát ámentünk.

Az éjjeli asztalkáról elvettem az egyik gyertyát és ott hagytam a másikat; azután a szomszéd szobának tulsó sarkába ültünk, úgy hogy a halottas ágyat is láthattuk, a mint az ott maradt gyertya rá világított az asztalkáról.

De a halott folyton gyötört bennünket, — szinte azt lehetett volna mondani, hogy anyag nélküli lénye minden nyügtől megszábadulva mindenható erővel uralkodik és lebeg körülöttünk. Néha a feloszlásnak indult test kiállhatatlan szaga is átcsapott mihozáánk és valami határozatlan utálatot ébresztett.

Egyszerre remegés futott végig csontjainkon; a halott szobájából valami nesz, valami parányi nesz hangzott. Mind a ketten azonnal odatekintettünk és azt láttuk. — igen uram, a barátom is, én is, — egész tisztán láttuk, hogy valami fehérség végig fut az ágyon, lepötyyan a szönyegre és egy karos szék alá gurul.

Esz nélkül ugrottak fel, agyunkat megbénította a rémület és meg akartunk futamodni. Aztán egymásra néztünk. Mindketlen rettenetes sápadtak voltuk. Szívünk úgy dobogott, hogy majd áttörte a kabátunk posztóját. Aztán én szólaltam meg elsőnek.

— Láttad? . . .

— Láttam.

— Talán még nincs meghalva?

hez. Franciaország Sanghaiban területet vásárolt, a melyen barakkokat épített két zászlóalj gyalogság és két üteg tüzérség számára. Egy zászlóalj anami katonaság mult hó 15-én már odaérkezett. 8000 kínai katona a császárszatonna mentén előnyomulva Sensziben egyesült a császárné katonáival. Szicsuánban zavarások ütöttek ki. Azokból a kínai ágyukból, a melyeket az orosz csapatok Tiencinben zsákmányul ejtetettek, négy üteget alakítottak. Az ágyuk szolgálatára való legénységet a kantoni vártüzérségből vették. A japánok Pekingből kivonják az 5. hadosztálynak egy dandárát és az ostromló ágyukat.

Ujabb angol csapatzállítás Kinába.

Odessza, október 5.

Egy angol csapatzállító-gőzösön, a melyet az orosz hadügyminiszterium kibérelt, ma a varsói Georgievski-féle és a Bresztlikovszki-féle tábori tüzérezredből alakított vártüzérségi zászlóalj Kinába ment.

A francziák haditerve.

London, október 5.

A Morningpost-nak jelentik Sanghaiból e hó 2-áról: Su, a sanghau vegyes törvényszék új elnöke kényszeríteni akarta a francziákat, hogy a francia kormány által nemrég megvásárolt területen kezdett kaszárnya építését hagyják abba. Su nagyon gyűlöli az idegeneket. A francia kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy állandó helyőrséget tart Sanghaiban.

Angol hang a német császár ajánlatáról.

London, október 5.

A Daily News írja: Az emberiség nevében, a magunk eljárása és a civilizáció nevében reméljük, hogy a hatalmasságok el fogják fogadni a német császárnak hátsó gondolat nélkül tett férfias ajánlatát. Ha a hatalmasságok nem járnak el habozás nélkül a német császár által kijelölt uton, a bűnös mandarinok megmenekülnek a büntetéstől és Kinában a helyzet rosszabb lesz, mint valaha volt.

Franciaország javaslata.

Washington, október 5.

Thiebaut, a francia nagykövetség első titkára ma átnyújtotta Hay külügyminiszternek Franciaország írásban foglalt javaslatait a kínai bonyodalmak rendezése tárgyában. Az előterjesztést, a melyet Oroszország is támogat, elküldték Mac Kinley elnöknek Kantonba. Mac Kinley hétfőn tér vissza Washingtonba.

— Dehogy nincs. Ez az illat! . . . Ez az illat!

— Mit tegyünk már most?

Társam habozva válaszolt:

— Meg kellene nézni.

Főlkaptam a gyertyánkat és átmentünk a másik nagy szobába, barátom utánam. Bele kémleltem a sötét szögletekbe, de nem mozdult semmi; de aztán az ágyhoz mentem. De ott majd megdermedtem az iszonyattól; Schopenhauer nem nevetett többé, hanem behorpadt arccsal, összeszorított ajakkal rémületes torzképet vágott. Fogvaczogva hebegtem:

— Lám, nem halt meg!

De a nehéz illat a torkomra szállt és fojtogatni kezdett. Mozdulatlanul álltam, szememet az ágyban fekvő alakra meresztettem, mintha túlvilági jelentést látnék.

Társam pedig a másik gyertyával leguggolt a földre. Aztán némán megérintette a káromat. Követtem a tekintetét és az ágy melletti karosszék alatt egy fehér tárgyat pillantottam meg a sötét szőnyegen: Schopenhauer kettős fogsorát, mely nyitva volt, mintha harapni akarna.

A foszlás munkája meglazította az állkapcsot, úgy, hogy a kettős fogsor kiugrott a szájából.

Bizony, uram, akkor éjjel igazán féltem. Minthogy pedig a nap már közel uszott a csillogó tengerhez, a mellbeteg német föl-kelt a padról, köszöntött és bement a fogadóba.

Oroszok kivonulása Pekingből.

Pétervár, október 5.

Az oroszok elhagyták Pekinget. A kínai császár utasította pétervári követét, hogy a czárnak ezen elhatározásáért köszönetét kifejezze.

TÁVIRATOK.

Krügerné beteg.

London, október 5. A Daily Telegraph jelenti Pretóriából 3-iki kelettel: Krüger elnök felesége nagybeteg.

Az angol választások.

London, október 5. Ma reggelig 280 kormánypárti, 72 liberális és 45 nacionalista jelöltet választottak meg. A kormánypárt 21, az ellenzék 14 mandátumot nyert.

A Szárazér.

(A jövő évi költségvetés. — A számadások. — A bizottság új tagja. — A pótártér fejlesztése. — Az árterületek szabályozása. — A 200,000 koronás kölcsön és új építkezések.)

Arad, október 5.

A szárazéri ármentesítő és belvizlevezető társulat véleményező bizottsága tegnap délután ülést tartott Szegeden. A bizottsági ülésen, melynek hatásköre négy vármegyére, Csongrádra, Csanádra, Békésre és Aradra terjedt ki dr. Kállay Zoltán hevesmegyei főispán, miniszteri biztos elnöke alatt jelen voltak: a társulat részéről Füzéressy Kálmán igazgató, Kardos Sámuel és Henne János társulati mérnökök azonkívül Salacz Gyula aradi, Juhász Mihály hódmezővásárhelyi polgármesterek, Baksa Béla battonyai főjegyző, Návai Tamás földéaki, Garzó Imre hódmezővásárhelyi földbirtokosok, Berényi József püspökuradalmi számtartó és Heves Nemző mezőhegyesi kincstári főmérnök.

A véleményező bizottság mindenekelőtt változatlanul elfogadta az 1901. évi költségvetési előirányzatot, mely 133,190 korona és 80 fillér bevétellel szemben 130,160 korona kiadást tüntet föl.

Tudomásul vették továbbá az 1899. évi számadásokról szóló vizsgálóbizottsági jelentést, egyben megadta a véleményező bizottság a számvizsgáló bizottságnak a felmentvényt. Az elhalt Feherváry Imre helyett Barna Sándor csanádmegyei árvaszéki ülnököt választották meg. Elnök Farkas László, másik tag pedig dr. Hoffer Lipót maradt.

A pótártér fejlesztése ügyében tett előterjesztését az elnöklő miniszteri biztosnak tudomásul vették, egyben elhatározták, hogy megsürgetik Arad és Csanád vármegyék alispánjait, hogy terjesszék, be a még hiányzó határozatokat.

Negyedik pont gyanánt a társulati árterületek osztályozása volt kitűzve, melyre vonatkozólag dr. Kállay Zoltán elnök előterjeszti, hogy 1413 reklamáció közül 1119-et intézett el határozattal, a fennmaradt 222 darabban pedig még a jövő hó folyamán meghozza a határozatokat.

A társulat egyik, előbbi határozatához képest, már fölvetette a 200,000 koronás kölcsönt, melyet a battonyai építkezésekre és a hidak kicserélésére szándékoznak fordítani. A hidak rendbehozatala azonban csakis a tavaszi fagyok fölengedése után történhetik meg, mert hűvös és hideg időben nem lehet beton munkákat végezni.

A véleményező bizottság végül az önköltségen előállított csatornákra nézve külön bizottságot küldött ki, melynek tagjai Salacz Gyula aradi, Juhász Mihály hódmezővásárhelyi polgármesterek, továbbá Návay és Vancsó földbirtokosok.

Nyolcz kinevezés.

— Királyi kéziratok. —

Arad, október 5.

A Budapesti Közlöny mai száma hozza a lapunk tegnapi számában részletesen ismertett nyolcz új kinevezést, ezek közt Fábian László felmentését és helyébe Urbán Iván kinevezését Arad megye szab. kir. város főispánjává.

A királyi kéziratok szösz szerint a következők: Ó császári és apostoli királyi Felsége gróf Szapáry Gyulahoz és gróf Csekonicz Endréhez a következő legfelső kéziratokat méltóztatott legkegyelmesebben intézni:

I.

Kedves gróf Szapáry! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt a tárnokmesteri méltóságra ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

II.

Kedves gróf Csekonicz! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt a magyar főasztalnokmesteri méltóságra esennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Kürthy Lajos, Liptó és Árva vármegyék főispánját, ezen állásától való felmentésével, Zólyom vármegye főispánjává, Szemrecsányi Arisztid földbirtokost Liptó vármegye főispánjává Csillaghy József, Árva vármegye alispánját ezen vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére dr. Bárdossy Jenő földművelésügyi minisztériumi osztálytanácsost Sáros vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz, József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Fábian László, Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánját ezen állásától, hosszas és hű szolgálatának teljes elismerése mellett, saját kérelmére felmentem és helyébe Urbán Iván földbirtokost Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Péter Pál belügyminisztériumi segédtitkárt Ujvidék szabad királyi város főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Aranylakodalom. színmű. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: Strogoff Mihály, színmű. Este: Felhő Klári, népszínmű. (Páratlan bérlet.)

— A vasárnapi előadások. Vasárnap délután Strogoff Mihály utazása kerül színre azokkal a szép díszletekkel, melyekkel a nyári színházban adták elő. Az ének és balletbetétek is megmaradnak. Este Felhő Klári népszínmű lesz műsoron. Aba András szerepét Molnár László játssza, míg a czimszerepet Angyal Ilka Fátyol Ferkó énekes szerepében új tag mutatkozik be Nemes Sándor, Bácsné, Fenyéri, Mezei, Hegyesi, Kalocsa, Tolnainé, Harmath Józsa, Szadai és Palágyi vesznek még részt azenseubleben.

* A lembergi nemzeti színház megnyitása. Nagy ünnepélyességgel nyitották meg tegnap Lembergben az újonnan épült lengyel nemzeti színházat. A megnyitó ünnepélyen Pientak dr. miniszter és Fiedler tábornagy hadtestparancsnok is részt vett. Az épületet egyházi czeremoniával szentelték föl, melyet Issakovic érsek végzett fényes segédlettel. Az érsek hosszabb beszédet mondott, melyben azon óhájának adott kifejezést, hogy az új lengyel színház az igazi művészet hajléka legyen. Hálátlanság volna — uymond — ha nem ismernők el, hogy az épület létrejöttét felséges urunk kegyének és jóakarátának köszönhetjük, kinek ma nevenapját is ünnepeljük. Utána Pininski gróf helytartó, Badeni gróf is Sro prágai polgármester beszéltek.

* Sztrájk egy színházban. Érdekesen végződő sztrájkokról ad hirt a következő távirat: A berlini Central-színházban, melynek a magyar Ferenczy az igazgatója, a Baba előadása ment ma. A zenészek, miután fizetésüket az igazgató nem akarta felemelni, az előadás előtt kimondták a sztrájkot. Erre a karmester a zongorához ült és zongora mellett játszották végig az első felvonást. Mikor a zenészek látták, hogy a darab nem akad meg, visszacsomolyogtak az orkeszterbe és lemondtak a sztrájkokról.

* Az Olcsó Könyvtár legújabb kötetei. A Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő Olcsó Könyvtár hova-tovább eléri 1200-ik számát. Korrekt szövege, tiszta és választékos nyomása legbecsesebb e fajta könyvtárra teszik, amely már nagy választéknál fogva is mindig érdemes közönségünk figyelmére. Legújában Arany, Petőfi, Tompa, Vörösmarthy és Shakespeare munkáinak közlését vette fel sorrendjébe. Ezuttal Arany Jánostól, Murány ostromát, Petőfi János vitézét közli. Érdekes kötete a vállalatnak Goethe Faustjának II. része, Várady Antal fordításában. Az orosz regényirodalom egyik legkiválóbb termékével Patapenkó N. J.: Szerelem című regényével van képviselve, melyet Ambrovoics Dezső fordított le.

Az új direktor.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Budapest, október 5.

Soha olyan előítélettel színházigazgatót nem fogadtak, mint Beöthy Lászlót, a Nemzeti színház új igazgatóját. Talán több volt az előítéletnél, ellenszenvnek is lehetne mondani.

És miért? Első sorban és főképen azért, mert fiatal. No, ezt nem is tagadhatja. Trónra léptekor, azaz hogy beiktatásakor nem is azt kérdezték, hogy vajjon fog-e sikereket felmutatni? Hanem azt, vajjon meddig marad direktor?

Mert sokáig nem maradhat . . . Hogyan is tudna ilyen ifju ember cselekedni, ha tapasztalt elődei semmire sem voltak képesek?

Aztán mit szólnak a Nemzeti Színház érdemes nagy művészei, hogy olyan fényes múlt után, közönségtől elkényeztetve, most a vezetés egy gyermek ifju kezébe került . . .

Egész halározottan kimondhatjuk, hogy a sajtó tulnyomó része is olyan várakozó állás-

pontot foglalt el, amelyből inkább kirohanásra készült, semmint objektív mérlegelésre.

Nem egészen személyi okokból történt ez, ha tárgyilagosa és őszinték akarunk maradni, a főoka az volt, hogy a legtöbben a Nemzeti Színházat féltették az experimentálástól.

Aztán, amit legelőbb vártak, az nem következett be. Hogy mit vártak?

Legelőbb is azt, hogy zendülés, forradalom üt ki a színházban . . .

Hogy előbb Ujházy, a mester, majd Náday és Vizváry s utánuk az ifjabb generáció megtagadja az engedelmességet s úgy tesznek a direktorral, mint a mester tett egy „Éva” című drámával, amelyet a szerző elleni animozitásból sonca elbuktatott.

Nos, nemcsak, hogy ez nem történt meg, hanem a tapasztalatokból és a tényekből állíthatjuk, hogy a Nemzeti régi, jeles gárdája friss, ifju kedvvel játszik. A régi vidámság lakozik a Nemzetiben. Új ambíció tölt be mindenkit és ezek az istentől megáldott művészek úgy játszanak, mintha minden egyes előadásra így szólának a direktorhoz:

— Kedves direktorkám! Nem törődünk mi azzal, hogy fiatal vagy, hogy állad csupasz, bajszod pelyhes. Csak vezess előre! A sikerek, a népszerűség felé! Nyerd vissza a sajtót és a közönséget, és mi emelünk, viszünk téged is a népszerűség, a siker felé!

Jó ezt tudni a vidéken is. A Nemzeti Színház nem Budapest székesfővárosé, hanem az egész országé és kell, hogy elfogulatlanul ítéljék meg az országban a Nemzetinél történő dolgokat.

Két új darab ment eddig. „Az aranyasszony” és „Az emberevő.”

A darabok lehetnek gyöngék, vannak hibáik, de a közreműködők olyan kedvvel, olyan frissességgel játszanak, mint régen nem.

Az aranyasszonyban Ujházy, Náday, Cs. Alszeghy és Dezső olyan ensembel nyujtanak, aminő sokkal nagyobb sikert érdemelne, mint amennyi osztályrészükkül jutott.

Kezdetnek, az új direktorium alatt, ez is szép eredmény.

Nem kell egyéb, mint a sajtó elfogulatlan jóakarata s a közönség visszatér, mint tavasszal a fecske és a gólyamadár.

Csak újból gyökeret verjen a közönségben az a tudat, hogy a Nemzeti Színházban ma ismét gondos, precíz előadás járja, és a Nemzeti újból fényben ragyog.

Egy német lap Aradról.

— Mit látott és mit nem látott Palóczy László tanár? —

Arad, október 5.

Egy francia tudós egyszer külföldi utazásában hozzánk is elvetődött és Kecskemétre jövéen, miután éppen csunya, esős idő volt, egy kávéházba ült be. Egy röthaju pincér szolgálta ki, kivel csakhamar összeveszett, mert nem tudott a nyelvén beszélni. Ez a tudós haza utazott, otthon tudományos könyvet írt és Kecskemétről világhírű könyvében így emlékezett meg:

— Kecskemét nagyon barátságtalan város, a folytonos esőzések az ott tartózkodást felette kellemetlenné teszik. Lakossága különös tyust mutat, legnagyobbbrészt vöröshajuak, kik a kultura legalacsonyabb fokán állanak, annyira szemtelenek és gorombák az idegenekkel szemben, hogy hozzájuk képest a legsötétebb Afrikában is szalon-embereknek látszanak az emberevő vadak.

Ehhez a felületességhez, rosszakarathoz már hozzá vagyunk szokva és dicséretes törekvést látunk abban, hogy a miniszterelnöki sajtó-

iroda lehetőleg mindent elkövet arra, hogy a külföld az ilyen tendenciózus híreket kellő szinben lássa és jobb meggyőződést szerezzen hazai viszonyainkról.

De már mégis csak erős dolog az, ha a hazai sajtó emberei között találkozunk olyanok, akik a legnagyobb felületességgel, bizonyos tudálékossággal és nevetséges komolysággal olyanokat híresztelnek mirőlünk, amelyek abszolute nem léteznek, a valóságnak meg nem felelnek; ha ledisputálják komoly, becsületes törekvéseinket és vétkes könnyelműséggel — mert hisz az ellenkezőről egy kis körültekintés és alaposág mellett könnyen meggyőződhetnek — pellengérré állítanak az ország és a külföld előtt.

Mindezt elmondottuk annak ötletéből, hogy valami Palóczy L. nevű tanár a Neues Pester Journal mai tárcza rovatában „Arad” cím alatt ír mirőlünk szemén-szedett sületlenségeket és bolondgombákat. Palóczy ur jóízű humorista, nem is szabad őt komolyan venni. Inkább csak mulatni azon, hogy komoly professzori hangon milyen dolgokat ír.

De nézzük csak, miket mond Palóczy Aradról?

„Múlt év június havában látogattam meg először az aradi lyceumot” — tehát ő maga mondja, hogy itt volt tényleg Aradon. „És aztán; — így kiált fel a tudós professor tárczájában — mit érnek az Andrassy-utak, a toronyos városházák, elegánsan kinéző színházi épületek a mellé épült fashionabli Redouttokkal; mit ér némely előkelő utczákon alkalmazott villanyvilágítás, tündöklő boltok, ragyogó kávéházak, ipar- és vasuti paloták, mit érnek kétemeletes kereskedelmi iskolák büszke facadallal és internatussal, ha egy oly város, mint Arad még ma sem nyújtja az elég magas adó teher alatt roskadozó lakosságának azt, amit modern európai ember ily vagyonos és népes közsületben joggal megkövetelhet: vízvezeték és csatornázást.

De halljuk csak tovább.

„Ebben a tekintetben példát vehetne Arad a sokkal kisebb Győr városától.

És most jó a professzori tanács:

„Nem, tisztelt uraim, előbb jó a jó utcai világítás, a város minden irányában keresztülvezetett szolid kövezet, mindenekelett pedig az általános vízvezeték és csatornahálózat és csak azután lehet városi táncz helyek, színházak és ehhez hasonlókra gondolni.

Nos, nem nevetséges tárczairó a professzor ur? Nem is hozzá, hanem a csunya felültetett Neues Pester Journal tekintetes szerkesztőségéhez intézzük azt a tiszteletteljes kérelmet, hogy méltóztassék a következő tudomásul venni:

A vízvezeték és csatornázás nagy kérdésében nálunk még 1888-ban kezdődtek meg a tárgyalások. 1894-ben a város alá is írta Hughes és Lancaster londoni céggel kötött szerződést, mely szerint a Shone-féle hydropneumatikus rendszer alapján lesz a vízvezeték megcsinálva és épen Arad volt az első város az egész kontinensen, mely ezen rendszer szerinti vízvezetékkel bír.

A csatornázás 1895. augusztus havában teljesen elkészült és azóta folyton funkcionál, a vízvezeték pedig 1896-ban teljesen elkészült még pedig 33 kilométer csőhálózattal. Városunk egyik látványosságát képezi a viztorony, mely architektonikus szempontból az ó-angol stylus egyik remeke és külön megtekintésre érdemes a két vízvezeteki gépház a Maros-partján.

Evek óta nem mulik el egy hónap, hogy messzi vidékről ne jönnének Aradra a mi vízvezeteki rendszerünket tanulmányozni. Sőt

a milleniumi kiállítás ideje alatt a mérnök-kongresszus szakcsoportja direkt lejött Aradra a vízművek megtekintésére. Köztük volt *Keilinger* budapesti vízvezetési igazgató és *Martin* műszaki tanácsos, csatornázási igazgató is. Egy füst alatt azt is mondhatjuk a tekintetes szerkesztőségnek, hogy a vízvezeték és csatornázás folytán nagy az adóteher, mert 1 millió 600 ezer koronába került a csatornázás és 2 millió koronába a vízvezeték.

Az utca-világítás pedig nagyvárosias, a kövezet mintaszerű ezért is 600 ezer koronát fizettünk két év előtt.

Már engedelmet kérünk, 4 millió koronát adunk ezen célokra és aztán az legyen a köszönet nagymérvű pazarlásunkért, hogy *Palóczy* professor kikürtölje a világnak, hogy nálunk se vízvezeték, se csatorna, se világítás, se kövezet nincs? Ezt már nem tűrjük, ez már több a soknál.

Már most igazán kíváncsiak vagyunk, hogy tényleg itt volt *Palóczy* ur tavaly júniusban Aradon? Vagy talán a la Wippchen írja az 6 nagyon tudományos cikkeit?

Carolus.

SPORT.

+ A Meteor aradi kerékpár-klub holnap, szombaton este 8 órakor klubhelyiségében (Vass-kávéház) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

Institoris Kálmán ünnepeltetése.

(A Nemzeti Szövetség igazgatósági ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Lelkes hangulatu ünnepléssé lett az aradi nemzeti szövetség mai igazgatósági ülése azért, hogy *Institoris* Kálmán elnököt hosszú betegségéből történt felgyógyulása alkalmából meleg óvációkban részesítették. Az ülés után társas vacsora következett, melyen folytatást nyert az elnök ünneplése. Az igazgatósági ülésről, melynek napirendjében különben más érdekes ügyek is szerepeltek, tudósítunk a következő:

Óváció az elnöknek.

Este 7 órakor vette kezdetét az ülés a Millennium sörcsarnok külön termében, hol nagy számmal jelentek meg az igazgatóság tagjai. A napirend előtt *Deutsch* Bernát társelnök üdvözölte meleg hangu beszédben az elnököt.

Institoris Kálmán válaszát azzal kezdte, hogy örömeinek adott kifejezést, miszerint az üdvözlő szavakat halló érzelmeivel tudomásul veheti, mert nagyon közelről nézett már szemébe a kaszás. Örül, hogy most meggyógyulva, újra a nemzeti szövetség nemes céljait szolgálhatja. Hosszasan beszél a szövetség feladatairól, melyeket a nemzeti eszményekre káros iramlatokkal szemben zászlójára írva visel. A nemzeti szellem ébrentartása, érvényre juttatása: ezek képezik a szövetség hivatását. Ő maga ezen munkálkodik s ebben támogatják azok, kik most az iránta való ragaszkodásukat kifejezték. Kéri támogatásukat továbbra is és megköszöni a mai óvációt. (Hosszasan tartó, zajos éljenzés és taps.)

Ezután kezdetét vette a tulajdonképeni ülés.

Az ülés.

Sztojka József titkár terjesztette elő évi jelentését. Többek között beszámolt azzal, hogy a szövetség a mikalakai és gáj-külvárosi iskolák magyar nyelvben jó előmenetelt tett idegen ajku növendékei között pénz és könyv ajándé-

kokat osztott szét. Az aradi képzőművészeti egyesület *Institoris* elnököt választmányi tagjává választotta. Több évi mozzanat után az új tagokról szól a jelentés, melyet egyhangulag tudomásul vettek.

Hasonlóképen tudomásul szolgált az elnök jelentése a király születésnapja és Szent István névnapjának kilencszázados évfordulója alkalmával rendezett kivilágítás és zenés takarodóról.

Kedvezően intézték el az aradi szabadságharczi emléktárgyak muzeuma elnökének a Hanvai Odön szerkesztésében megjelent alkalmi mű ötven példányának átvétele és a f. évi október 6-án a tanulók között leendő kiosztása tárgyában tett kérelmét.

Ezután kitűzték a közgyűlés idejét. A közgyűlés január hóban lesz, az elnök által meghatározandó napon.

Érdekes tárgy volt *Sztojka* József indítványa, mely a templom-utcai leányiskola falába *Munkácsy* Mihály emlékére feliratos márvány tábla beillesztését és az iskola amaz osztályának, hol a mester egykor első rajzleczkékét vette, képben való megörökítését javasolja.

Boros Vida szólott az indítványhoz. Nem tartja célszerűnek, hogy az ócska épületbe, mely falkerítés mögé rejtve áll, s melyet ma-holnap lebontanak, helyezzenek el ilyen emléktáblát. Az indítvány másik részét pártolja.

Edvi-Ilés László azt tartja, hogy ebben a dologban ilyen hamarosan nem lehet határozni. A tanterem megörökítését ő is elfogadásra ajánlja.

Az igazgatóság, a tábla beillesztésének terve mellőzésével, csupán az indítvány második részét fogadta el.

Ezzel véget ért a gyűlés, melyen, mint vendégek az októberi gyászünnepekre ide érkezett egyetemi ifjak is megjelentek.

A társasvacsora.

A gyűlés után kedélyes banketre ültek össze a nemzeti szövetség igazgatóságának tagjai, melyen a holnapi gyászünnepekre berándult egyetemi küldöttség tagjai is részt vettek. — Fesztelen jó kedv uralkodott az egész társaságon és meglátszott mindenkin, hogy tiszta szívből örvend *Institoris* Kálmánnak, a szövetség felgyógyult derék és lankadatlan buzgalmu elnökének.

A felköszöntők sorát *Barabás* Béla képviselő nyitotta meg, aki tőle megszokott ékesszólással és szónoki lendülettel ünnepelte az elnököt. Beszédében összehasonlította a nemzeti szövetséget az elnökkel. Az is sulyos betegség, a tespedés nyomát mutatja, de kívánja, óhajtja, hogy épügy, miként *Institoris*, leküzdve a veszeljes bajt, ismét kezébe ragadta a hazafiság zászlaját, a nemzeti szövetség is feltámadjon tespedéséből újra és újra küzdjön azon nemes célokért, melyeket zászlajára írt.

Beszédjét lelkes éljenzés kísérte, melynek lecsillapultával *Institoris* Kálmán emelkedett fel és a megindultság hangján mondott köszönetet a bizalom, a szeretet ezen megható megnyilatkozásáért fogadva, hogy úgy mint eddig, ezentul is lelkesen fog küzdeni a város és a haza érdekében.

Révész Adolf humorosan aposztrofálta *Institoris* elnököt, az örök ifju kedélyü és lelkes hazafit. és kimutatta, hogy az elnök tiszta humanizmus szerezte meg neki embertársainak szeretetét és becsülését, mert a ki szereti az embert, azt szeretik az emberek, poharát a humanizmus szolgálatában álló elnökre emeli.

Kristyóry János szép szavakban üdvözölte az egyetemi ifjuság küldöttségét.

A küldöttség nevében *Zerkovitz* joghallgató felelt, megköszönve a szives fogadtatást

és ígérve, hogy innen a 13 halhatatlan Golgothájáról magukkal viszik a lelkesedést, mely jövőendő életükben őket, a magyar ifjuságot, vezetni fogja.

Ekkor *Dr. Radó* Károly szólalt fel és a lelkesedés tüzevel egy üzenetet adott át a jelenlévő egyetemi polgárok küldőinek, azt az üzenetet, hogy szüntessék mely az egyenetlenkedést, oszlassák el a félreértést és legyenek mindnyájan egyek a haza szeretetében.

A beszéd gyujtó hatással volt a jelenlévőkre és *Bóta* Szilárd rögtön válaszolt e szép beszédre, megígérve, hogy az üzenetet át fogja adni.

Szép jelenet volt az, mikor *Deutsch* Bernát ünnepélyesen átadta az ünnepelt elnöknek a gyönyörű virágcsokrot. *Institoris* Kálmán könyekig meghatva mondott e kedves figyelemért köszönetet és kijelentette, hogy e csokor minden egyes virágszála arra fogja emlékeztetni, hogy szerencsés volt a szövetség tagjainak szeretetét és barátságát kinyerni.

A társaság kedélyes hangulatban még sokáig volt együtt és mikor eloszlottak, azzal a kellemes benyomással távoztak mindnyájan, hogy a nemzeti szövetség ebben a lelkesedésben sok áldásos munkát fog végezni.

*

A gyűlésen és az ezt követő társas vacsorán az ünnepelten kívül jelen voltak:

Almási T. Pál, *Abrai* Lajos, *Boros* Vida, *Barabás* Béla dr., *Bácskai* Béla dr., *Bóta* Szilárd (Budapest), *Czeiler* József, *Deutsch* Bernát (társelnök), *Edvi-Ilés* László (a sajtóügyi osztály elnöke), *Glück* Károly, *Gebhardt* István, *Gyöngyössi* Dezső (Budapest), *Kristyóry* János, *Kohn* S. N., *Kilényi* János, *Kerner* Zoltán (Budapest), *Kovács* Vincze, *Körös* Viktor (Budapest), *Lejtényi* Sándor, *Lócs* Rezső, *Mokry* Ferencz (Budapest), *Madarász* Antal, *Nagy* Sándor dr., *Posgay* Lajos dr., *Péterffy* Antal (a nemzetiségi osztály elnöke), *Pollák* Vilmos, *Révész* Adolf, *Radó* Károly dr., *Reinhart* Gyula, *Somogyi* Gyula dr., *Stauber* József, *Steinhardt* Mór dr., *Steiner* József, *Sztojka* József (titkár), *Szöllösy* Jenő dr., *Steingerwald* Alajos, *Schwarz* Zsigmond, *Szilágyi* György, *Tedeschi* Viktor (a munkásképző osztály elnöke), *Tolnai* János, *Tisch* Mór dr., *P. Tóth* Aladár (Budapest), *Virágh* Lajos, *Weiler* Rezső, *Zerkovitz* Rudolf (Budapest).

Üdvözlő sürgönyök.

A banket alatt olvasták fel azokat a távolból jött üdvözlőleveleket, melyek az elnök ünnepléséhez hozzájárultak. A sürgönyök, melyeket *Barabás* Béla olvasott fel, a következők:

Kiváló működésének újbóli megkezdésekor a szövetségtanács nevében üdvözlő:
Chorin.

Szerencsés felgyógyulásod alkalmából fogadd őszinte, szives üdvözlőlevelemet. Szövetségünk s a haza javára az isten soká éltessen.
Herczegh Mihály.

Hazafias működésének újbóli megkezdésekor üdvözlő s nemes munkájához örök fiatal erőt s tartós egészséget kíván

Kerekgyártó Árpád,

az orsz. nemzeti szövetség főjegyzője.

Testvéri szeretettel osztozunk azon örömben, melylyel az aradi szövetség kiváló elnökét üdvözlő akkor, midőn betegségéből felgyógyulva, először veszi kezébe hazafias ligánk vezetését. Isten tartsa, éltesse s engedje meg, hogy az ő rajongó, magyar lelke lássa a nemzeti élet felvirágzását, eszméinek győzelmét.

Az orsz. nemzeti szövetség igazgatósága.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Erzsébet első aradi jótékony asztaltársaság holnap, szombaton este 8 órakor saját helyiségében, a Michl-féle vendéglőben ülést tart.

Botrányos párbaj.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 5.

A lovagias afférekkel teli világban is rendkívül érdekes az a párbaj, mely ma ment végbe a fővárosban. A párbaj érdekességét az a körülmény adja meg, hogy mikor a vezető segéd „állj” vezényszavára már beszüntették a párbajt, az egyik fél már át is adta kardját, a másik viaskodó rárontott védtelen ellenfelére s ha a segédek közbe nem lépnek, összekaszabolja. Dühében még az egyik segédet is megsebezte. A furcsán végződő párbaj lefolyása a következő volt.

Ma délután 6 órakor megjelentek az Arlov-féle vivóteremben Györfy László mérnök és Fuchs Jenő joghaligató, mint felek. Az előbbi segédei Kölber Gyula huszár főhadnagy és Bolemann Aladár mérnök voltak, párbaj orvosként Lengyel Lajos dr. szerepelt. Utcai összeszólalkozásból keletkezett a párbaj, melyet teljes bandázsszal, a végkimerülésig folytattak.

Az első összecsapás után Fuchs az arcán súlyos sérülést szenvedett, mire az ellenfel segédei be akarták szüntetni a küzdelmet. Fuchs segédei a párbaj folytatását kívánták. A következő összecsapásnál Fuchs újra megsérült. Erre Kölber, Györfy segédje „állj”-t vezényelt. Ekkor következett az említett csunya jelenet.

A két ellenfél abba hagyta a küzdelmet s Györfy már is adta segédeknek kardját, mikor Fuchs hirtelen rárontott s több erős csapást mért fejére. A segédek közbevetették magukat, de alig tudták megfékezni a dühöngve vagdalkozó embert, ki Kölber főhadnagyot is megsebezte.

A segédek az esetről jegyzőkönyvet vettek fel s elhatározták, hogy Fuchs ellen bünvádi feljelentést tesznek.

Kevés párja van a párbajok történetében a mai botrányos dolognak, mely emlékeztet arra a cifra esetre, melyben egy Szemző nevű félt vagdalt össze egy katonatiszt. Szemző is letette az „állj”-ra kardját, mikor ellenfele, ki különben vivómester volt abban a tisztkarban, melyet Szemző megsértett, rárohant és összeviszavagdalta. Hónapokig feküdt Szemző sebei-ben s mikor felgyógyult, tudakozódott a vivómester után. Ez azonban nem volt sehol sem látható. A párbaj után nyom nélkül eltűnt s bár Szemző egész Európát bejárta, hogy kézrekerítse, soha sem akadt rája.

Wlassics

és a kitiltott egyetemi ifjak.

(A kultuszminiszter döntése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 5.

A budapesti egyetemen lefolyt ezidei választások heves társadalmi és felekezeti harcokká fogultak el. A viszály tüze még most is lobog ott fenn az egyetem hajlékában, hisz szitotta azt maga az egyetemi tanács azzal a határozatával, melylyel kegyetlenül sujtotta a radikális párt egynehány tagját, kiknek nem volt egyéb bűnök, mint az egyenlőség szent eszméjének hirdetése szemben azon törekvésekkel, melyek különbséget akartak tenni ember és ember között.

Az egyetemi tanácsnak azon famózus határozata, melynél fogva három egye-

temi polgárt kitiltottak az egyetemből, volt az a vörös kendő, mely felbőszítette még inkább az áldatlan harczt izenő ifjuságot és mely ferde irányba terelte a mozgalmat.

Ez a három ifju: Weiler Ernő, Deesi István és Silberstein Leo, a kitiltást kimondó határozat ellen felebbezést nyújtottak be az egyetemi tanácsnál és mely felebbezés a közoktatásügyi miniszterhez lett felterjesztve döntés végett. Erthető izgatottsággal várta az egész ország ezt a döntést annál is inkább, mert az egyetemi tanács elfogultságában oly álláspontot foglalt el e kérdésben, mely kihatásában végzetessé válhatott.

Mai távirati értesítésünk szerint a kultuszminiszter már döntött e kérdésben még pedig oly irányban, mely alkalmas lesz a felkorbácsolt szenvedélyeket lecsillapítani és letörni azon frakciónak szarvát, mely bátoritást látott az egyetemi tanács határozatában az áldatlan harc folytatására.

A kultuszminiszter ugyanis Tóth osztálytanácsos referádája alapján feloldotta az egyetemi tanács határozatát és új vizsgálatot rendelt el az ügyben.

Az egyetem rektora maga elé idézte a kitiltott egyetemi polgárokat és előttük kihirdette a miniszter határozatát.

A határozat tartalma csakhamar elterjedt az egyetemen és az ifjak körében óriási lelkesedést keltett. A három ifju örömmel vette tudomásul a miniszter döntését és belenyugodott abba. Miután ennek folytán a kitiltás hatályát veszítette, a három ifju azonnal kérvényt nyújtott be a rektorhoz, melyben az utólagos beiratkozhatásra szóló engedélyt kérték.

A kultuszminiszter döntésével előrelátólag lecsendesülnek a budapesti egyetemen az ok nélkül felkorbácsolt szenvedélyek.

HIREK.

Október 6.

— Meghívás. —

Arad polgársága a idén is lerózza a tizenhárom vértanu szent emléke iránt érzett kegyeletét.

1900. évi október 6-án délelőtti gyászünnepeket ülnök.

Az említett napon rendezendő ünnepségekre Aradváros és Aradmegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az összes iskolák tanárait, tanítóit, a tanuló ifjuságot, az összes egyesületeket, társulatokat zászlóikkal és Aradvárosa hazafias közönségét tisztelettel meghívjuk.

A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság nevében:

Kovács Vincze,
elnök.

Az ünnepségek sorrendje:

1. Reggel 9 órakor a róm. kath. templomban gyászmise.

A mise tartama alatt az aradi „Oratorium Egyesület” Cherubini nagy rekviemét fogja előadni.

2. A gyászmise után az összes testületek zeneszó mellett a tizenhárom vértanu szobra elé mennek.

3. „Hymnus”, Kovács Pál karmester ur vezetése mellett éneklük az aradi dalegyesület tagjai.

4. „Október 6.” alkalmi költemény, írta Tompa Kálmán, szavalja Balázs Géza.

5. Emlékbeszéd, írta és elmondja: Szilvássy László ur.

6. Kárpáti Kerner Zoltán ur, müegyetemi hallgató beszéd kísérete mellett leteszi a budapesti „Egyetemi Kör” koszoruját.

7. A nagybecskereki közigazgatási tanfolyam hallgatóinak kiküldöttje megkoszoruzza a vértanuk szobrát.

8. „Háromszinü a nemzeti lobogó,” éneklük: az aradi dalegylet tagjai.

A közönség gyászindulók kísérete mellett kizarándokol a vesztőhelyhez.

9. „Szent a föld itt”, dal, éneklük: az aradi dalegylet tagjai.

10. Emlékbeszéd, írta és elmondja: Bóta Szilárd ur, a budapesti „Egyetemi Kör” képviselője.

11. Különböző küldöttségek beszédek kíséretében leteszik koszorúikat.

12. Zárszó, elmondja: Kovács Vincze, az ünnepélyt rendező biz. elnöke.

13. Szózat, éneklük az összes jelenlévők.

Az ünnepség végeztével a közönség zeneszó mellett bejön a városba.

— Nász a királyi családban. Bécsből telegrafálják, hogy Mária Raineria főhercegnőnek Róbert württembergi herceggel való esküvője e hó 29-én lesz a bécsi udvari templomban. Mária Raineria legifjabb leánya az 1899-ben elhunyt Mária Immaculata főhercegnőnek és az 1892-ben elhalt Károly Salvator főhercegnek. A főhercegnő jelenleg 22 éves. A vőlegény, aki Fülöp württembergi herceg és Mária Theresia legidősebb fia, 28 éves. Az esküvőt szűk családi körben fogják megtartani. Az egyházi szertartáson, melyet Gruscha érsek végez, a király és a királyi ház összes tagjai, valamint a vőlegény családja, továbbá a miniszterek és a diplomácia meghívott előkelőségei is részt vesznek. A polgári esketés e hó 27-én lesz.

— Ujabb főispán kinevezések. A hat főispáni kinevezésen kívül még ujabb kinevezésekről is beszélnek, az utóbbiakról természetesen még bizonytalan formában. A verseczi főispánságra, mint tudósítónk sürgönyzi, hírt szerint, Zsakó Milán, a sopronira Eszterházy Miklós gróf a kiszemelt.

— Erzsike főhercegnő és az anyja. Erzsike főhercegnő, mint egy távirat jelenti, hét heti tartózkodásra Semmeringbe érkezett. Gróf Lönyay Eleménné, a főherceg-kisasszony anyja is Semmeringben tartózkodik.

— Merénylet a román királyné ellen. Megirtuk a napokban, hogy Carmen Silva román királyné ellen merényletet akartak elkövetni és hogy a királyi pár azért hagyta el oly hirtelen a Frankfurt melletti segenhausi kastélyt, a hol hosszabb időig szándékoztak üdülni. Frankfurtból most azt jelentik, hogy a merénylet hírére a királyi pár cselédsége terjesztette és az minden alapot nélkülöz.

— Debreczen — és nem Budapest! Érdekes incidens folyt le ma az Inetivris Kálmán tiszteletére rendezett társasvacsorán egy felkőszöntő közben. Az estélyen ugyanis megjelentek a budapesti egyetemi olvasókör küldöttei is, kik az október hatodiki gyászünnepekre érkeztek Aradra, hogy letegyék a vértanuk szobrára az egyetemi ifjak koszoruját és tüntessenek vele azon vádak ellen, mintha az egyetemi kör vezetői azonosítanák magukat a Kossuth-gyalázó néppárttal.

Az egyetemi ifjakat az egybegyűlt urak rendkívül szívélyesen fogadták és itt is, ott is kíváncsi kérdéseket intéztek hozzájuk a lefolyt

egyetemi választások dolgában. Egyben pedig suttogni kezdtek:

— Ezek az egyetemi néppárt vezetői.

Társasvacsora közben megindult a felkészítő árja és egyes szónokok szívesen választották téma gyanánt a Budapestről lejött ifjakat, arra figyelmeztetve őket, hogy vessenek véget az Alma Mater falain belül a felekezeti villongásoknak és legyenek méltó utódai a márcziusi ifjaknak.

Történt, hogy az egyik küldött csinos beszédben igyekezett megvédelmezni az egyetemi ifjuság ezidőszerű vezetőségét és az ifjuság törekvéseiről szólván, azt mondta, hogy a vidék, mint mindig, úgy most is a fővárosi ifjuság mozgalmában látja a követésre méltó példát.

— *Óhó, kiáltanak egyszerre többen a teremben, nem úgy van az. A debreczenieket követjük, nem a budapestieket! Igenis, a debreczenieket!*

A szónok egy pillanatra abba hagyta mondkáját, mintha reflektálni akart volna a közbeszólásra, de aztán folytatta tovább a tószóját és rövidesen be is fejezte. Mikor pedig végig koczintgatta szomszédjai poharát, alighanem arra gondolt, hogy:

— No itt ugyancsak beleestünk a farkasverembe!

— **Hidassy püspök állapota.** Szombathelyről jelentik: *Hidassy Kornél* püspök állapota épp oly változó, mint eddig volt. Az éjszakát nyugodtabban töltötte a beteg. Kétszer inni kért. Ma reggel a beteg közrézése javult és erősebbnek látszik, mint tegnap volt. *Mezihradzky* dr. főorvos tegnap már a marasmus senilis tüneteit konstatálta, de a beteg püspök állapota ma reggel annyira javult, hogy némi reményt kezd táplálni. A templomokban folyvást imádkoznak a beteg püspökért.

— **Schosberger Zsigmond halála.** Tonnyai *Schosberger Zsigmond* báró, a budapesti *Schosberger-czég* főnöke, mint egy távirat jelenti, ma, rövid szenvedés után, meghalt. Az elhunyt 60 éves volt. A czéget, melynek révén a *Schosberger* név világszerte ismeretes, atyja alapította s a most elhunyt *Schosberger Zsigmond* emelte nagyra. A negyvenes években dohány szállítással foglalkozott a cég s ezáltal nagy vagyont tett szert, mikor pedig a dohány egyedűrség életbe lépett, felhagyott ezzel s a hadsereg részére való szállításra fordította tevékenységét. Ebben is nagy eredményeket ért el a cég, melyből később több tag kivált és *Schosberger Zsigmond* maradt meg, mint annak egyedüli vezetője. A család a hatvanas években nemességet kapott, 1890-ben pedig a cégfőnök bárói címet nyert, melyet utódai is örökölnek. A jelen évben sokat beszéltek a cégéről annak révén, hogy az elhunyt fia, *Ferdinánd* a börzén óriási méretű üzleteket kötött a saját kezére. Az üzlet, melyet csak több nagy pénzintézet segítségével sikerült rendezni, még máig sincs teljesen lebonyolítva.

A halál hírével kapcsolatban érdekes dolgról ad hirt tudósítók. A *berlini* és *bécsi* börzéken, mikor *Schosberger* haláláról értesültek, nagy árhanyatlás állott be; miután attól tartottak, hogy a cég az angamentjeit felmondja. Erről, mint értesülünk, szó sincs.

— **Az Általános Egyetemi Segélyegylet** e hónap 1-én választotta meg — mint Budapestről írják — tisztikarát Elnök lett: *Zsembery István*, alelnökök: *Majthényi Géza*, *Hindy Zoltán*, *Khuen-Hederváry Sándor* gróf, főtitkár: *Kéthy András*, főjegyző: *Festetics Sándor* gróf, háznagyok: *Tóth Ferencz* és *Eszterházy Rudolf* herceg, pénztáros: *Tóth Gedeon*, ellenőr: *Thaly Gyula*, első jegyző: *Kállay Tibor*, jegyző *Révay László* báró, levéltáros: *László Gábor*.

— **Az ujszentannai tifusz-járvány.** Megemlékeztünk arról a pusztításról, melyet Ujszentannán a tifusz véghez visz. Mint értesülünk, a

rossz egészségügyi viszonyokon segítő artézi kut fel nem állításának nem az előjáróság, hanem a képviselőtestület az oka. A járvány ijesztő terjedésének és a sok halálozásnak egyik főoka az, hogy a megbetegüléseket nem jelentik be s csak nyolcz-tíz nap múlva hívnak orvost, mikor a baj már bélvérzéssel és tüdőlobbal komplikálódott. Ez esetben is csak egyszer hívják az orvost, nehogy többször fizessék a látogatási díjat. Emiatt azután naponta négy-öt halálozás fordul elő. Ha a hatóság erősebb eszközkhöz nem nyul, ez a járvány beláthatatlan pusztítást visz véghez. A községi orvos hiába akar intézkedni, még a községi kutak tisztítását sem tudta keresztül vitetni. Páratlan a nép indolenciája a veszedelemmel szemben.

— **Zimándy bucsuja.** Török-Bálint hirhedt plebánosa, a Kossuth-gyalázó *Zimándy Ignác* tegnap vett bucsut a török-bálinti plebániától, miután testi nyomoréksága miatt történt lemondását az egyházi főhatóság helyeslőleg tudomásul vette. A plebánia épület előtt várta őt a félfa, ahol *Schmall Zsigmond* kántortanító a lakosság nevében elbucszott tőle, mire *Zimándy*, megáldva az összesereglett híveket, az üneplőbe öltöztetett iskolás gyermekek sorfala és megrendelt „eljen” kiáltásai között vitték az új lakásba hordozó széken, mert veszedelmes lábbaja miatt nemrég a féllábát levágták és így járni nem tud többé. Az új lakásban a török-bálinti nők nevében *Wiederspan Alajos* államvasuti felügyelő felesége üdvözölte *Zimándy*; ott voltak *Koritsánszky Gyula* fővárosi számtanácsos neje, *Schmall Zsigmondné*, *Almássy né Iványos Ilona*, *Zwicker Francziska* és *Kummer Olga* állami tanítónők *Metzger Anna* óvónő és mások. A kezdeményezés és rendezés *Schmall Zsigmond* műve, de hírlik, hogy a bucsuzás eszméje és illetén rendezése magától *Zimándy*tól ered.

— **Az öngyilkos és gyermeke.** Megirtuk tegnap, hogy *Aneszkó György* waggongyári kovács felesége maróluggal megmérgezte magát s tizenegy hónapos gyermekét. Mindkettőt a kórházba szállították, hol az asszony ma meghalt. Az Ernő nevű kis fiu még él és azt hiszik, nem is fog belehalni a mérgezésbe.

— **A Dürer-kiállítás.** Budapestben az *Országos Képtárban* rendezett *Dürer-kiállítás* október hónap 7-én, vasárnap nyílik meg a nagyközönség számára és a képtár rendes nyitási napjain: szerdán, pénteken és vasárnap délelőtt 9 órától 1-ig tekinthető meg. A sajtó képviselői számára a kiállítás már az előző napon, október 6-án, délelőtt 9 órától 1-ig megismerhető.

— **Boldogtalan milliomosnő.** *Miss Rockefeller* kisasszonyhoz, a világ leggazdagabb hölgyéhez egy ujságíró azt a kérdést intézte:

— Boldognak érzi-e magát kisasszony?

— Mondja meg kérem mindazoknak, kik engem irigyelnek gazdagságomért — válaszolá a hölgy — hogy boldogtalan vagyok!

Mi szegény halandók, kik el sem tudjuk képzelni azt a nagy csomó pénzt, mely fölött *Rockefeller* kisasszony szabadon rendelkezik, bámulattal halljuk a világ leggazdagabb hölgyének önvallomását, hogy boldogtalan. Pedig úgy van, ő maga állítja, a szőke haju, álmatag tekintetű, fiatal leány, ajkain szomorú mosolylyal:

— Ne irigyeljenek, boldogtalan vagyok!

És mindezt egy bécsi ujságírónak mondotta el, aki őt meginterjúvolva, ezt a kérdést intézte hozzá:

— Kisasszony, kegyed kétségtelenül a legirigyletebb lény a világnak, mondja meg őszintén boldognak érzi-e magát?

Miss Rockefeller magasra vonva szemöldökét, idegesen kapott homlokához és így szólt:

— Hogy boldog vagyok-e? Hát meg lehet-e a boldogságot pénzzel vásárolni? Nincs ezer és ezer oly dolog, mely bennünket nagyon boldogtalanná tehet, anélkül, hogy azokat pénzzel elháríthatnánk? És aztán nem-e az elkényeztetettek a legérzékenyeb-

ek az élet túszurásai iránt? *Nem, én nem vagyok boldog!* Mondja meg ezt mindazoknak, kik engem irigyelnek.

— Kisasszony, F felelete meglep. Hiszen kegyed bölcselkedik.

— Nem bölcselkedek, csak gondolkozom. Másokat a szegénység és a nyomor tanít meg gondolkozni. Az én mesterem ebben a gazdagság, a pompa és a csillogás volt.

Igy szólt a világ leggazdagabb hölgyre a szegény ujságíróhoz, aztán kecsesen meghajította magát és távozott.

— **Előléptetett fogházörök.** A nagyváradi kir. főügyész *Farkas János* aradi kir. törvényszéki harmadosztályú fogházormestert az altiszti fizetési osztály második fokozatába, *Potornay Lőrincz* aradi kir. ügyészégi hivatalozóját pedig a hivatalozójai fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

— **Meggyilkolt földbirtokos.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy *Odorlancz* községben ma haiva találták *Lánczy Béla* földbirtokost. A nyomban megindított vizsgálat kiderítette, hogy a földbirtokos gyilkosság áldozata lett. Azt hiszik, hogy bosszúból gyilkolták meg *Lánczyt*.

— **Körözött szélhámós.** A hamburgi rendőrség egy veszedelmes szélhámóst köröz most, aki magát mindenütt, mint a szultán egykori orvosa mutatta be. Többek között megjelent *Hinrichsen* hamburgi kereskedőnél és ott, mint *Nicolaeff* dr. jelenleg orosz orvos mutatkozott be. Beszélgetés közben elpanaszolta, hogy most nagyon zilált anyagi viszonyok közt él, miután a Yildiz-kioszkot ellene szított intrikák miatt kellett elhagynia. Ezután előadta, hogy kebelbarátja, a volt konstantinápolyi amerikai követ, aki jelenleg miniszter New-Yorkban, a konstantinápolyi Ottomán bankhoz utalványt fog számára küldeni és ennek a reményében arra kérte a kereskedőt, hogy segítse ki mérhetetlen zavarából. A kereskedő elhitte a mesét és első ízben 60, majd 240 és később 60 márkát adott neki. Egy nappal később az állítólagos orvos nyomtalanul eltűnt Hamburgból. Később levél érkezett a konstantinápolyi Ottomán bankhoz a new-yorki minisztertől, melyben 150 livre kiutalványozását kéri az orvos részére. Szerencsére azonban még idejekorán kitűnt, hogy a levél egyszerű hamisítvány és hogy azt maga az ál-orvos írta. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy *Nicolaeff* tényleg megfordult *Strauss* new-yorki miniszter házában, de már 1888-ban. A miniszter gyermekeit tanította és ezalatt több iv levélpapirt tulajdonított el, melyen a követség pecsétje volt és ezeket használta föl csalásainál. Ily módon vitte ki azt is, hogy *Vanderbilt* párisi palotájába bejutott, sőt *Hirsch* báróhoz is ellátogatott, kitől tízezer frankot csikart ki. A szultán állítólagos orvosa — a kit most oly erélyesen köröz a hamburgi rendőrség — középmagasságú, karcsú, sötéthaju és szakállu, beesett arcú férfi, aki oroszul, németül és francziául beszél.

— **Betörés a Vatikánban.** Említettük, hogy a Vatikánból elloptak 360.000 líra értékű értékpapírt. A nagy summát — mint most Rómából jelentik — a pápa magánpénztárából lopták el, abból a vasszekrényből, hol a jótékony célra rendelt pénzt szokták tartani. A római rendőrség már hónapok előtt figyelmeztette a vatikáni köröket, hogy két pápai zsendár, egyetértve néhány, a vatikánban dolgozó munkással, betörést tervez, de akkor erre a közlésre ügyet sem vetettek. E munkások egyikét most letartóztatták, az elloptott értékpapírok számait pedig közölték a bankokkal, hogy a beváltásnak elejét vegyék. A tolvajlás következtében most fokozott éderséggel vigyáznak a Vatikánban levő pénzszekrényekre és különösen azokat őrzik, melyek a loggiákban, a pápa magántermeihez vezető lépcső közelében állanak.

— **Ezredes és csendőr.** Hirt adtunk róla, hogy *Hollódon* nemrég a katonai gyakorlatok alkalmával *Aulich* ezredes, a 37-ik gyalogezred parancsnoka, ki akart üritetni egy magtárt, a hallódi csendőrös vezetője azonban megaka-

dályozta benne. Szigorú vizsgálat lett a dologból, amelyről most a *M. N.* azt írja, hogy még nincs befejezve. De már az eddig megállapított tényállásból is kiderül, hogy az *őrsparancsnok szabályellenesen és helytelenül járt el.* Neki csupán az lett volna kötelessége, hogy a nála megjelenő panaszost, ki különben is, mint élelmi szállító, szerződéses viszonyban volt az ezred parancsnokságával, panaszával az illetékes hatósághoz utasítsa. Csak ha a csendőrség ettől az illetékes hatóságtól kapott volna felhívást a raktár kiürítésének a megakadályozására, akkor lett volna helyén a közbelépése. De akkor a következményekért nem a csendőrség, hanem a felhívást kibocsátó hatóság lett volna felelős. A csendőrség ez esetben arra sem hivatkozhatik, hogy a késedelem veszélylyel járt volna. Mert a panaszos esetleg kártérítési igényt támaszthatott volna az ezredes ellen, kinek személye erre nézve teljes garanciát nyújtott. Ezek alapján a tulbuzgó csendőrség valószínűleg fegyelmi büntetést kap.

— **Az új góthai almanach** Az *Élő nemesség* című közlőny, melyről már írtunk egy ízben, immár megjelent. Első száma büszkén hirdeti, hogy a lap, a „magyar nemesség szakközlőnye”. Így, így: szakközlőnye. Azt mondtuk, mikor az előfizetési felhívást kaptuk és közöltük, hogy ez a lap is az idők jele. No ha az idők jele, akkor szörnyű buta idők elé nézünk. Szombathy Ignác urnak megköszönhetik ezt a megtiszteltetést azok, a kik még tartanak arra valamit, hogy őseik nemesi jogokat élveztek. Megéri még azt is, hogy Szombathy ur kongresszusra hívja őket. Érdekes a lapnak egyik cikke. Arra biztatja az élő nemeseket, hogy küldjék be családfájukat. Az ne zsenirozza őket, hogy családi viszonyaikról tudomást vesz a nagyvilág. Hát a *góthai almanach*, — kérdi egészen méltatlankodva. Sőt jó, ha ezek a családi viszonyok nyilvánosságra jönnek. A családtagok így esetleg jó házastársat kaphatnak. Azt hisszük, hogy Szombathy ur ilyen címet is adhatott volna b. lapjának. „Házasságszerző a mellény zsebben.” Mit szólna ehhez a *halott nemesség*, ha élne? . . .

— **Utazás egy szerep körül.** A londoni közvéleményt most mis Evelin *Millard*, a Duke of York színház starjának esete foglalkoztatja. Ennek a színháznak Henry Arthur Jones *The Lackey's Carnival* című darabjával kellett volna az új szezonot megkezdnie, s a fő női szerepet miss Millardnak kellett volna játszania. Most, mikor a próbák megkezdődtek, a kisasszonynak egyszere észébe jutott, hogy ő csakis akkor játszik, ha szererepéből egyes részeket törölnek. Azzal indokolta kívánságát, hogy néhány héttel ezelőtt ment csak férjhez és férjének a felfogása szerint a szerep néhány passzusa fiatal menyecske szájába nem való. Igen-ám, de a darab szerzője is, meg a színház igazgatója is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a mű karaktere lényeges változást szenved a törlések által. Természetesen most London színházjáró közönsége másról sem beszél, a lapok színházi rovata másról sem ír, mint hogy a színház csilágának, vagy az igazgatóságnak van-e igaza. A kérdés törvényelő fog kerülni, a színház oly összeg erejéig próbli a színésznőt, mint a mekkora nyeresége lett volna, ha a darabot a megállapított időben adhatják elő. Természetesen megindult az ügyben az interjúk végtelen sora is a színházbarátok nagy örömmel olvassák a Miss Millard riválisainak a nyilatkozatait. Miss *Boubrugh* például így szól: Valóban éppenséggel nem *jaír* egy úri nőtől, ha a neki kiosztott szerepet az utolsó peczben utasítja vissza, mert ezáltal egyszerűen megrabolja kollégáit és kollégánait egy időre a jövedelmüktől. Aki a nyilvánoságnak él, az magánérzelmeit rendelje alá a köznek. Ellenben egy másik színésznő, Florence *St. John* így vélekedik: Néhány törlés miatt nem bukik meg egy darab. Méltányos volna ez esetben is, ha a Duke of York színház igazgatója törölné a kívánt részeket. Miss *Pompest* elég csipősen ír: En ugyan első előadásában tisztában vagyok egy szereppel s nem hagyom a kifogásokat az utolsó perczre, de hisz miss Millard asszony, már pedig az asszonyoknak mindig igazuk van. Nagyon szigorú hangon ítélkezik miss *Raleigh*: Ha egy színésznő valamely szerep eljátszására szerző-

dést irt alá, el kell hogy játsza minden körülmények közt, ha csak komoly betegség nem akadályozza őt. Visszalépése a közönséget sérti, a kartársakat pedig megkárosítja. Szóval, ismét van miről beszélni a kulisszadolgokra éhes londoni közönségnek.

— **A kínai munkatárs.** A mindenkor aktuális *Newyork Herald*, a mikor a kínai kérdés felszínre vetődött, azonnal egy kínai munkatársat szerződtetett nagy pénzért, a ki egy kínai rovatot nyitott. A sárga kollegának ebben a rovatban kellett volna nézeteit az Amerikában élő honfitársai előtt nyilvánosságra hoznia. Mielőtt ez a kísérlet megkezdődött, természetesen óriási reklámot csaptak és az volt az eredmény, hogy az Egyesült-Államok összes kínai alattvalói kíváncsiak lettek arra, hogy mit mond a menyői birodalom fia. A kínai szám pontosan megjelent és mr. Bennett rendkívüli büszke volt zseniális ötletére. A lapnak akkor oly kelete volt, hogy több százezer példányban kellett utánnymatni. Az amerikai kínai városnegyedekben azontán a kínai szám óriási derűtséget keltett, és midőn utána jártak, hogy mi okozta e derűtséget, kitűnt, hogy a kínai munkatárs a következőket írta: „Ha ezen sorok egy kínai testvér szeme elé kerülnek, úgy üdvözli őt a sorok írója, a ki a 97 isten áldását kívánja neki. Ha azonban valamely keresztény kutya megkérdené, hogy mit ír a szerző, úgy mondja azt, hogy ez egy tudósítás a japánok és kínaiak közti öldöklő harcokról és gyilkolásokról. Ez az ujság egy átkozott keresztényé s minden kínai, a ki csak valamit tart magáról, nem tarthatja érdemesnek arra, hogy reája köpjön.”

— **Politika és üzlet.** Egy vállalkozó szellemű yankeenek sikerült az Egyesült-Államok politikai szerepvívót, vagy legalább is azoknak az arcképeit a választási szervezkedés égisze alatt reklámcélokra felhasználni. Rövid idővel ezelőtt egy newyorki reklámiroda igazgatója, Hugh Smith engedélyt kapott arra, hogy a városnak különböző részein ugynevezett politikai hirdető oszlopokat állíthasson fel. Minthogy a községtanács oly értelmű határozatot hozott, hogy ily hirdető oszlopok felállíthatók a választási harcok alatt, Hughes Smith kérelmét minden akadékoskodás nélkül teljesítette a newyorki utcák biztosa. A yankee tehát a Broadway különböző pontjain és egyéb élénk forgalmu utcák sarkain óriási oszlopokat állíttatott fel, amelyekre a jelöltek arcképeivel díszített lobogók voltak felhuzva. Csakhogy azt is észre vette a rendőrség, hogy az arcképek alatt ott volt egy dicshimnusz is a — legeslegjobb zselatinról. Természetesen felzudult ezen az eljárás az egész közvélemény, a lapok cikkeztek Shmith ur ellen és a hatóság felszólította őt, hogy azonnal távolítsa el a zászlókról a hirdetések, Shmith el is távolította, de célját, mégis elérte, mert pompásabb és kiáltóbb, s ami fő, olcsóbb reklámot sohasem találhatott volna az ő zselatinjának.

— **Amerikai párbaj.** Rejtélyes okból vetett véget életének Berlinben — mint egy távirat jelenti — egy *Meisse* nevű tiszthelyettes, a ki most tisztté való kinevezése előtt állott. A szerencsétlen fiatal ember tegnap reggel föbe lötte magát és nyomban meghalt. Iratai között egy levelet találtak, mely valami *Schönberg* kisasszonyhoz, egy dúsgazdag birtokos leányához volt címelve és a melyben Meisse megírja, hogy a sors őt jelölte ki a halálra és ő ennek megfelelően véget vet életének. A fiatal ember ismerősei azt hiszik, hogy amerikai párbaj esete forog fenn.

— **Katasztrófa a nyílt tengeren.** A Cordijan Bayban óriási hajóserencsétlenség történt. A Glasgowból jövő Gardon Castle nevű skót hajó összeütközött a napokban esti tíz és tizenegy óra közt a Hamburgból érkező Storman norvég gőzessel. Az összeütközés oly heves volt, hogy a 3500 tonnával megterhelt skót hajó a szoros értelmében kétfelé szakadt, és azonnal elsüllyedt. A norvég hajó még egy óráig fenn tartotta magát a tengeren, azután azt is elfodták a hullámok. Bár a szerencsétlen összeütközés rendkívüli gyors lefolyású volt, aránylag

kevés ember veszett a tengerbe. A skót hajó legénységének egy része ott lelta sirját, a norvég hajó személyzete megmenekült. Szivettéppó látvány volt, amint egy Carey nevű angol tizennyolcz hónapos kis gyermekét egy hatalmas hullámhegy kiragadta az apa kezéből. — Összesen huszonkét ember esett a katasztrófa áldozatául, akiknek neveit lehetetlen megállapítani, mert a hajó-okmányok is a tengerbe veszttek.

— **Szerelmi dráma.** Tegnap reggel, mint tudósítónk írja, véres szerelmi dráma történt Debreczenben. A legény *Tóth Károly* 24 éves ujfalu földmives beleszeretett az ugyancsak ott lakott *Faragó Zsuzsanna* szegény cselédleányba. A legény szülei módos falusi gazda létükre elenezték, hogy fiuk a szegény cselédleányt feleségül vegye. A leány látva, hogy kedvese szülei mennyire ellenzik fiuk tervét, hogy a legény zaklatásaitól megszabduljon, ott hagyta a faluját s bement Debreczenbe, ahol szolgálatba állott. *Tóth Károlynak* a szerelmes legénynek ettől a pillanattól nem volt nyugta. Szerdán reggel bement Debreczenbe, fölkereste leányt a gazdájánál s kérte, hagyja ott a helyét s jöjjön vissza falujukba. A leány azonban erről hallani sem akart. A legény elkeseredetten távozott, de nem ment messze. Ott olázkodott a házerítése előtt, míg kis idő múlva ismét kiszóliította a leányt. Ujból kérte, menjen vele haza Ujfaluba de a leány hajthatatlan maradt, hátat fordított szerelmesének s ment befelé a kapun. Erre *Tóth Károly* hirtelen revolvert rántott és háromszor utána lött a leánynak, aztán önmaga ellen fordította a fegyvert s kétszer a szájába lött. Minkketten eszméletlenül, véresen terültek el a földön, s haldokoltak már, mikor a kórházba szállították őket. Itt aztán két órával később *mindketten meghaltak*.

— **Királyi műbarátok.** II. Vilmos német császár nagy barátja a festményeknek, nagyon sok műretek van a birtokában és különösen az impresszionista irányt szereti. *Vilma*, a hollandok szép királynője nemcsak műbarát, hanem maga is tehetséges festő és különösen virágokat fest. Miklós császár rajong a csataképekért, amelyekkel telve vannak a csári palota falai. Nehezen lehet ezt az ő közismert, békeszerető hajlamaival összeegyeztetni. Alfonz spanyol királyt oly talentumnak mondják a spanyol udvar intímusai, hogy ha nem születik királynak, megélhetett volna mint festő. A belgák mulatós uralkodója, Lipót, a régi iskola híve. Rubensért lelkesedik. Viktória angol királynő szintén nagyon szereti a képeket, sőt fiatal korában ő maga is foglalkozott legyező-festéssel.

— **A Szent-András rend.** Az orosz rendjelek közt legkiválóbb a Szent-András rend, amelylyel a császár a napokban tisztelte meg Loubet francia köztársasági elnököt. Nagyon kevés francia dicsekedhetik a legnagyobb orosz kitüntetéssel és száz esztendő óta mindössze huszonegyen kapták meg: I. Napoleon, József szicíliai király, Jeromos, Vesztfália királya, Murat herceg, Roel hollandi külügyminiszter, Berthier wagrami herceg, Talleyrand, Champagny, Kodmosz hercege, Caulaincourt vincenzai herceg, Artois grófja, Condé herceg, Saint-Porest gróf, Cooffard báró tábornagy, Angouleme hercege, Montmorency herceg, Chateaubriand és a harmadik köztársaság alatt a három elnök Maq Mahon, Carnot és Faure.

— **Új magyar honpolgárok.** Ma délelőtt *Schober* Vilmos budapesti vendéglős és *Oklepszky* László asztalos tette le a honpolgári esküt, *Halmas* János polgármester előtt.

— **Szép rekord.** Csak a közelmúltban tettek említést az újságok a Párisban élő Roche-maille grófnőről, akinek huszonkétéves korában tizenegy élő gyermeke volt. Milyen kicsiség ez egy, a tizenötödik század második felében Bönningheimban élt württembergi asszony esetéhez képes, aki ötvenhárom gyermeknek adott életet. Stratzmann Borbálának hívták a nőt, harmincnyolcz fia és tizenöt leánya volt neki, akik közül azonban egyik sem élt tovább kilencz esztendőnél, úgy, hogy mikor az anya 1503-ban meghalt, egy gyermek sem ment a koporsója után. Mindez pedig nem fantázia.

szüleménye, mert a bönnigheimi parókia hiteles iratai bizonyították, hogy Stratzmannének tényleg ötvenhárom gyermeke volt.

— **Az osztályorsjáték** mai huzásán tizezer koronát nyert az 54085., ötezret a 9460. és 57403. számú sorsjegy.

— **Tetszenek önnek a khinaiak?** Egy orosz ujság munkatársa avval a kérdéssel fordult néhány kiválóbb orosz színészhoz: Tetszenek-e önnek a khinaiak? Preobraszenski kisasszonynak tetszik a sárga faj. Ösmer egy számai ifjut, aki neki élnékségével imponált. Az Európa és Kína között való házasságot szép dolognak tartja. Petipa kisasszony — a nálunk is vendégszerepelt ballerina — nevetve meséli el, hogy ismert egy kínai attasét, aki neki evvel a különös felirással adott egy arczképet: Pepita attaséja. Kommissarslewski kisasszony azt mondja, hogy minden a hangulattól függ:

— Ha rosszkedvű vagyok, talán nem tesz semmi se, jó kedvemben talán még a kínai is szimpatikus nekem.

Grinewski orosz irónő azt mondja, hogy a kínaiakkal való házasságokat morális(?) szempontból tartja szimpatikusnak, mert ezekből a házasságokból olyan tehetséges gyermekek születnek, mint Puskin. Esztétikai szempontból azonban nem kívánatos az európai és a mongol faj keveredése.

— **Elveszett váltó.** Felkéréttünk annak közlésére, hogy a tegnapi lapunkban említett elveszett váltón a jelzett név helyett Kovács Ignác szerepel mint elfogadó. A tulajdonos kéri a megtalálót, hogy a váltót Inokai Tóth Lajos üzletében adja át.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Csendőrök és polgárok harcza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csongrád, október 5.

Szomorú nap volt tegnap Csongrádon.

A hagyományos ősi szokás szerint ugyanis a városaságba induló legénységet a köznépek elkísérte a vasútig. Elemőzsiával, itallal és zenezővel vonultak végig Csongrád utcáin. Elül mentek a muzikusok, azután következtek kocsikon elül az ujonczok szülőikkel és kedveseikkel, hátul pedig az iddogáló öregek.

Igy haladt a menet a főutcán, midőn egyszerre a hátulsó kocsiban ülő öregek előre akartak hajtani, hogy jobban hallhassák a zenét. Ekkor az történt, hogy Gulyás Péter kecsija elgázolt egy gyermeket. Erre nagy lármá és verekedés támadt, Paraj József és Horváth András csendőrök fölszóitották az embereket, hogy hogy menjenek szét, majd megkérdezik Gulyást, hogy miért taposta el a gyermeket, de egy Maszlag Rókus nevű ujoncz fölizgatta a népet s azt mondta, hogy az ujonczoknak senki sem parancsol és hogy a csendőröknek nem kell szót fogadni. Erre az egyik csendőr kardot rántott és azzal átszurta Maszlag karját.

Az ujonczot sebe még jobban fölizgatta és vérző karját fölemelve, azt kiáltotta, hogy a magyar ne hagyja a magyart, ne hagyják őt elveszni. Erre a nép megrohanta a csendőröket, akik kétségbeesetten védekeztek; közben segítségért is küldtek és látva, hogy életük veszedelemben forog, fölszóitották a népet, hogy hagyjanak föl az erőszakoskodással, mert különben kénytelenek lesznek tüzelni.

Intő szavuk nem használt és végső kétségbeesésükben csakugyan tüzeltek. Golyójuktól Csányi Mihály ujoncz holtan összerogyott, Szőke Mihály ujoncz pedig térdén kapott veszedelmes sebet. Erre óriási zaj támadt. A község népe azt kiáltotta:

— *Agyon kell ütni a csendőröket!*

Le is rántották őket a földre, összetépték a ruhájukat és véresre verték őket. Végre azon-

ban segítség érkezett, amely helyreállította a rendet.

Szentés, október 5.

Csongrádon már csend van. A lakosság is belátta, hogy a csendőrök végszükségben használták fegyverüket. A kürtöszenezővel vonuló nyolcz ujoncz nem engedemeskedett a zenekart eltávolító három csendőrnek. Megragadták mind a három csendőrt s ki akarták kezükből csavarni a fegyvert. Ekkor lőtte agyon az egyik csendőr a támadóját.

Csongrádon tizennégy csendőr van, s ez elegendő a rend fentartására.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **A Polónyi-Splényi ügy befejezése.** Splényi Ödön báró rendőrtanácsos a nagy obstrukció idején sértő nyilatkozatot tett közzé Polónyi Géza ellen, amelyért azonban ez év január havában, tanuk előtt teljes elégtételt nyújtott. Miután Splényi báró a sértő közleményben foglaltakat ma a vizsgálóbíró előtt is egész terjedelmében visszavonta, Polónyi képviselő sajtópanaszától elállott s a vizsgálóbíró a pert megszüntette.

§ **A rendőrfelügyelő büne.** Hegedűs Zoltán székesfővárosi rendőrfelügyelő a múlt év elején minden különösebb ok nélkül lecsukatta Lauffer Márton, a Magyar Színház kardalósát. Hegedűsnek a nőtestvére ugyanis a színháznál pénztárosnő volt s a jámbor statisztá össze talált zördülni vele. A rendőrfelügyelő erre egyszerűen lezáratta a szerencsétlen flótást. A budapesti büntető törvényszék Hegedűst büntösnek mondotta ki a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében és ezért nyolcz napi fogházra és egyévi hivatalvesztésre ítélte. A kir. ítélőtábla néhány hónappal ezelőtt foglalkozott az ügygel és a vizsgálat kiterjesztése végett feloldván az ítéletet, új tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket. A törvényszék ekkor újból azt az ítéletet hozta, melyet első ízben. A kir. ítélőtábla Ráth Zsigmond bíró előadása mellett ma másodszor foglalkozott ez ügygel, s megváltoztatva az első bíróság ítéletét, Hegedűs Zoltánt a vád alól felmentette.

NAPIREND.

Október 6. Szombat. Róm. kath. naptár: Brunó. — Protestáns naptár: Brunó. — Izraelita naptár: Sabbat, Házina. — Görög-keleti naptár (szeptember 23.): Iván. — A nap két 5 óra 50 perczkor, nyugszik 5 óra 12 perczkor. — A hold két 3 óra 50 perczkor, nyugszik 2 óra 55 perczkor. Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 767.6 milliméter, délután 2 órakor 767.4 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor 9° + 13.2, délután 2 órakor 9° + 21.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 1. délután 2 órakor D. 2. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm. Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, jelentékeny csapadék nélkül.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölossey-könyvtár. Nyitva van vásár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Eréklye-muzeum helyisége melletti ülésterem. Október 6. A vértanúk emlékezete. Október 7. A székudvari önszegélyző egyesület mint szövetkezeti közgyűlése délután 3 órakor. — A gyoroki önkéntes tűzoltó-egyesület táncvigalma. — A filharmonia-egyesület közgyűlése délután 3 órakor. Október 9. Jegyzőválasztás Nagy-Pélen. Október 16. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

KOZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

A meleg napok egyre tartanak és az eső nem akar megeredni. A szántást félbe kellett szakítani, mert a föld igen száraz, a szőlő sok helyen aszalásnak indult és a kecségető jó termés helyett sok helyen silány szüretelést kapnak, szóval jó esőre volna szükség, hogy az esetleges hiányosságot még kissé pótolni lehetne.

Mintegy 3000 métermázsa buza és néhány száz métermázsa egyéb gabnanem változatlan áron kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súly egységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.60—6.70.
Közép minőségű buza 6.30—6.40.
Uj-tengeri 3.40—3.50.
Rozs névleges jegyzés 5.80—5.90.
Arpa névleges jegyzés 5.40—5.50.
Zab névleges jegyzés 4.40—4.50.
Az irányzat változatlan.

Vásári jelentés.

— Aradon, 1900. okt. 5-én tartott heti állatvásárról. —

A mai hetivásárra a felhajtás különösen nagy, kereslet és kínálat egyaránt nagy, vételkedv élénk.

Felhajtatott 325 drb szarvasmarha, 200 drb juh és 340 drb ló.

Sertés vásár az uralgó sertésvész miatt nem tartatott.

Arak a következők:

Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra elsőrendű párja 520—580 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 340—470 koronáig. — Szarvasmarha hizlalási célra — koronáig. Igásőkör párja 510—600 koronáig. Fejőstehen kis borjas 110—280 koronáig. Szopósborju levágásra darabja 28—50 koronáig. — Rugottborju drbja 48—110 koronáig. Juh párja 22—32 koronáig. — Bárány párja — koronáig. — fillérig. Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló darabja 560 korona. Hintósló párja — koronáig. — Igásló elsőrendű párja — koronáig. — Igásló másodrendű párja 320—360 koronáig. Parasztló párja 220—280 koronáig. — Rossz ló (levágásra) drbja — koronáig. Elcsigázott ló drbja — koronáig. — Kincstári mustra ló drbja — koronáig.

Sertés vásár: Hizott sertés klgrja — fillérig. — Félhizott sertés klgrja — fillérig. — Süldősertés párja — koronáig. — Pecsényemalacz drbja — fillérig. — Fiasokca drbja — koronáig. Paraszthizalású sertés — koronáig. Három hónapos malacz párja — koronáig. — Sertés vásár sertésvész miatt nem tartatik.

Baromfi vásár: Hizottliba párja 10—12 koronáig. Soványliba párja 4.00—4.80 fillérig. Fialliba párja — koronáig. — Kappan párja 3.20—3.80 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 2.00—2.60 fillérig. Idei csirke rántani való párja 80—1.10 fillérig. Gyöngycsirke párja — koronáig. — Rucza párja idei 2.80—3.60 fillérig. Pulyka párja 8—10 koronáig. Tojás 4 drb 20 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 1 kor. 60 fillérig. Vágott hal klgrja 1.40 fillérig. — Jegelt halak klgrja 1—1.20 fillérig. Apróhalak klgrja 48—60 fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A hetipiacz 10 és fél órakor kezdett oszolni.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Bernstein Mózes, Lemberg. — Erber Imre, Nagyvárad. — Müller József, Bécs. — Litzmann Mor, bórkereskedő, Budapest. — Fleischer József, Sopron. — Tichy Vilmos, Bécs. — Halm Ferencz, Salzburg.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. október 5.

Magyar aranyárjádék 4 $\frac{1}{2}$ %	94.70
Magyar koronárjádék 4 $\frac{1}{2}$ %	90.60
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	100.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	98.—
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	98.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	163.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	138.—
Osztrák papírjádék	96.60
Osztrák járadék ezüst	96.50
Osztrák járadék arany	96.85
Koronárjádék	97.15
1860-iki államsorsjegyek	131.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1695.—
Magyar hitelbank részevény	662.75
Osztrák hitelintézet részevény	653.—
Osztrák-magyar államvasút	660.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.28
Német birodalmi márka	118.25
London	242.10
Paris	96.30

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 5.

Déлитőzsde, Buzakinál kielégítő, vételkedv kedvező. Meghatározott irányzat mellett 34,000 métermázsza került forgalomba, szilárdan meghatározott árakou. Egyéb gabonaműek közül rozs javult, a többi változatlan. Időjárás borult.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.48—7.50
Buza 1901. áprilisa	7.97—7.98
Rosz októberre	7.17—7.18
Rosz 1901. áprilisa	7.42—7.43
Zab októberre	5.24—5.26
Zab 1901. áprilisa	5.54—5.55
Tengeri októberre	5.15—5.17
Tengeri 1901. májusra	5.15—5.17
Repcze októberre	5.15—5.17

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.49—7.50
Buza 1901. áprilisa	7.96—7.97
Rosz októberre	7.19—7.20
Rosz 1901. áprilisa	7.40—7.41
Zab októberre	5.27—5.28
Zab 1901. áprilisa	5.54—5.55
Tengeri októberre	5.05—5.06
Tengeri 1901. májusra	5.05—5.06
Repcze októberre	5.05—5.06

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	648.75
Magyar hitelrészvény	660.—
Leszámitóbank részvény	430.—
Rima-Murányi vasmű részvény	521.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	657.75
Közuti vasut	598.—
Városi villamos vasut részvény	286.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 97—98 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 97—98 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 98—99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 95—96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 94—95 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 93—95 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vételik irányadóknak.

Sertéslelészám. Október 2-án volt készlet 38040 darab, október 3-án félhajtattott 637 darab, október 3-án elszállított 317 darab, október 4-én maradt készletben 38360 darab. Uzlet: Csöndes.

CSARNOK.

A fekete bárány.

Irtá: Rudyard Kipling.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Szebenyei József.

(3)

(Folytatás.)

MÁSODIK FEJEZET.

Mindez ideig egy szó se volt még a fekete bárányról, csak később jött, s Harry meg a fekete haju fiu volt csupán az oka jövetelének.

Judy — ki ne szeretete volna a kis Judyt — bemehetett különös engedélylyel a konyhába, s onnan egyenesen Roza néni szívébe. Harry volt Rozanéni egyedüli gyermeke, és Puncs ugy ódalgott a házánál. Nem volt neki külön helye, sem pedig az ő kis ügyeinek, s meg tiltották neki, hogy hanczurozzon a divánon, vagy hogy a világ alkotásáról véleményt mondjon, és hogy jövődő terveiről beszéljen. Sokat beszéltek neki, és ez a beszéd az erkölcsének javítására volt szánva. Bombayban korlátlan ura volt a háznak, és így a kis Puncs nem tudta megérteni számbavétlenségét ebbe az új életben.

Harrynak szabad volt az asztalon keresz-

tül nyulni, s elvenni onnan, bármit akart is! Judy rámutatott egyes dolgokra s azt meg is kapta: Puncsnak mindkettő meg volt tiltva, az ősz ember volt az egyedüli reménysege és támasza sok hóval azután, hogy a mama és a papa elmentek és Puncs elfelejtette Judynak mondani „Emjétszel a mamája.”

Az idő azonban haladt, s mely alatt Puncsot bemutatják holmi ismeretlen egyéniségeknek, mint pld. az Isten, ki Rózanéninek különös jó barátja volt és általánosán a konyhaajtó mögött volt a szállása, — persze csak azért, mert sohse volt ott. Továbbá egy piszkos nagy könyv lapjai között lakott, melyet Roza néni gyakran tartott az ölében. Puncs mindig igyekezett mindenkinek kedvében járni. Elmondta a teremtés történetét, összekeverve holmi indiai tündérmesével, aztán nagyon felbőszítette Roza nénit, mert ujjalag elmesélte azt Judynak. Bűn volt ez, nagy bűn, és Puncsnak egy órahosszat beszéltek a fülebe. Nem tudta hogyan lehet ez bűn, de nem mert megismételni, mert Roza néni azt mondta neki, hogy az Isten hallott minden szót és nagyon haragszik. Ha az igaz volna, akkor mért nem jött el az Isten és mondta? — gondolta Puncs és kiverete a fejből az egészet. Idővel megismerte a Teremtőt, mint egy még hatalmasabb egyént, mint Roza néni és mint egy olyat, ki folyton ott ólalkodott és számlálta a pálcza ütéseket.

Azonban az olvasás, éppen akkor, sokkal előbbrevaló dolog volt, mint bármi más. Rózanéni felültette egy asztalra és azt mondta neki, hogy a-b, azt jelenti ab.

— Miért, mondá Puncs. A az a, b az b. Mért jelenti a-b abot?

— Azért mert én azt mondom, sikoltá Roza néni, és ugy is kell mondanod!

Következőképpen Puncs ugy is mondta és egy hónap alatt átolvastatták vele azt a piszkos nagy könyvet, anélkül, hogy egy szót is értetett volna belőle. Harry bácsi gyakran bejött a gyerekszobába és ajánlotta Roza néninek, hogy Puncs menne vele sétálni. Ritkán beszélte, de megmutatta neki egész Rocklingont, a töltésektől a tengeri kikötőig ahol sok hajó állt. Aztán elvitte egy nagy házba, ahol sokan ültek és ahova Harry bácsi minden hónapban vitt egy kis czédulát, amiért aztán kapott csendes pénzt. Azt mondta, hogy a háboruban megsebesült és azért kapja a pénzt. A saját füleivel hallott Harry egy mesét a kavarinói útközetről, ahol a hajók emberei három napig süketek voltak és csak ugy integettek egymásnak.

— Azért mert az ágyuk nagy zajt csaptak, — mondá Harry bácsi, és egy golyót még most is a testemben hordok.

— Puncs kíváncsian nézte az öreget. Nem tudta, mi az a golyó és azt hitte, hogy olyan, mint a melyet Bombayban látott, mely nagyobb, mint a feje. Hogy lehet Harry bácsi testében egy olyan nagy golyó? Kérdőzködni azonban nem mert, mert attól tartott, hogy Harry bácsi megharagszik.

Puncs sohse tudta, hogy mi az a méreg, mignem egyszer Harry holmi piros festéket vett elő, hogy egy kis csolnakot lefessen vele és Harry bácsi igen mérgesen rivallt rá, mert kitünt, hogy az Puncs festéke volt. Puncs halatlan módon protestált ellene, hogy az ő festékét használja el Harry, mire a bácsi egy bottal Harry vállára ütött, olyas valamit mormogva, hogy „idegenek kölykei”. Harry, a fekete haju fiu, kiabált és sirt és Roza néni meg a bácsit szidta, hogy miért üti a saját husát és vérét Puncs pedig reszketett még a cipőjében is. „Nem én voltam a hibás”, — mondta Puncs, — de Harry meg Roza néni azt mondták, hogy igenis ő volt az oka és így egy egész hétre elmaradtak a séták a bácsival.

De az a hét nagy örömet hozott Puncsnak. Háromszor is el tudt olvasni, hogy a „czicza az ajtóban feküdt és az egérke bejött.”

— Most már tényleg tudok olvasni, — mondá Puncs, de azért soha sem fogok olvasni semmit a világon.

Letette a könyvét a kis szekrényre, ahol az iskolai könyveit tartotta, de véletlenül kiesett egy nagy kötetlen könyv, melyen az volt írva: „Sharpés Magarine.” Az első oldalon egy kép diszleggett. Mely egy sast ábrázolt, mely mindennap egy báránykát vitt el a falkából, mignem egy ember jött elő egy német fa-

lublól, magával hozva egy puskát és lelőtte a sast.

— En, — mondá Puncs, valamit jelent és ezentul tudni fogok mindent a világon. Olvasni kezdett és addig olvasott míg a lámpa kialudt, bár nem igen értve mit olvas, mert gyakoriak voltak az ismeretlen szavak, melyek csak azután lesznek előtte ismeretesekek.

— Mi az „serkenti”? Mi az „illuzió”? Mi az „uzsorás”? Mi az „állam”? Kérdé másnap a bámuló Roza nénit.

— Imádkozzál és menj aludni, volt a felelet és annyi volt az egész, segítség, amit az olvasási gyakorlatok alatt Roza nénitől kitudott csikarni.

— Roza néni csak Isten és hasonló dolgok felől tudt, gondolta magában Puncs. Harry bácsi majd megmondja holnap.

A legközelebbi sétán bebizonyult, hogy Harry bácsi sem segíthetett; de megengedte, hogy beszéljen és néha le is ült, hogy meghallgass: őt. Sétálás közben más más olvasott dolgokról beszélt Puncs és tovább buvázkodott a könyvek között, mert ilyen hevert a házban, melyeket soha senki fel nem nyitott. A Sharpes Magarinban olvasgatta Tempson fiatalkori verseit, a „62-iki kiállítás katalógusokat” bujta és felfedezett egy avult könyvet Guliver utazásairól.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Október 5. —

Fehér Kereszt szálloda. Kövér József utazó Budapest. — Smewasz Wlademer orsz. képviselő Szokrioltz. — Szentpéterné J. birtokosné Seprős. — Szojka Agoston utazó Budapest. — Burger Márton magánzó Erdőd. — Wechsler Adolf utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Bricht Bernát utazó Budapest. — Weinrich Ede magánzó Módos. — Berger József gyáros Nagyvárad. — Friedman Sándor utazó Bécs. — Diamant Herman utazó Bécs. — Wöhler József főmérnök Sopron. — Székely Herman építész Sopron. — Hauser Ede utazó Budapest. — Reiter János utazó Bécs. — Klauber Antal utazó Bécs. — Roth Jenő utazó Budapest. — Breuchbar Gusztáv utazó Bécs.

Központi Szálloda. Jakabffy Dezső birtokos Arad. — Meutsk Arpad műszaki tanácsos Budapest. — Pesz József min. főmérnök Budapest. — Darvas Lajos E. mérnök Arad. — Mokry Ferenc joghallgató Budapest. — Bota Szilárd joghallgató Budapest. — Zerkovitz Rudolf joghallgató Budapest. — Gyöngyösi Elek. — Ifj. Körös Viktor műegyetemi hallgató Budapest. — Kárpáti Zoltán műegyetemi hallgató Budapest. — Tóth Aladár műegyetemi hallgató Budapest. — Wittman Adolf utazó Budapest. — Friedman Lipót utazó Budapest. — Neuman Ede ékszerész Herkulesfürdő.

Vass Szálloda. Posztoczky József utazó Budapest. — Glück József borkereskedő Budapest. — Herskovics Ignátz kereskedő Zám. — Kohn József kereskedő Berza. — Dozse Döme sörgyári képviselő Kőbánya. — Prichoda N. utazó Bécs. — Grünberger Dezső utazó Budapest. — Kutasi Dániel utazó Budapest. — Jakab Mór utazó Bécs. — Pollák Heinrich utazó Bécs. — Berger Henrik utazó Bécs. — Klein Ignátz utazó Budapest. — Kemény Manó vállalkozó Székudvar. — Lefkovics Mór utazó Budapest. — Roth Lajos utazó Budapest. — Eisenhoffer N. utazó Budapest.

Városi színház.

Bérlet 8. sz.

Páros.

Szomaaton, 1900. évi október hó 6-án.

Aranylakodalom.

Látványos színmű énekkel és tánczszal, 8 képen. Irták: Beöthy László és Rákossi Viktor.

SZEMÉLYEK:

Koltai Jenő	Molnár L.	Jurátus	Rubos A.
Katalin, neje	Angyal Ilka.	Mihulák Janó	Hegyesi Gy.
Koltai Béla	Szabó L.	Tábornok	Czakó V.
Hanka	Harmath J.	Segédtszt	Szadai F.
Koltai Miklós	Nemes S.	Krausz Soma	Nyilassi M.
Koltai Jancsi	Jenei Gy.	Kapitány	László Gy.
Nyárádi	Bánáthy Ede.	Elnök	Fenyéri Mór.
Howard Jancsi	Bács Károly.	Bodó	Ereczkövy K.
Tarnai Akos	Gerzsán K.	Huszárfutár	Boda F.
Emerenczia	Tolnainé.	Titkár	Toós Emil.
Nyári Pál	Sólyom L.	Boriska	Parlapi K.
Palócz gazda	Mezei Péter.	Kapitány	Palágyi L.

Kezdete 7 órakor.

Table 102: Budapest k. p. u. - Arad - Tövis. Includes columns for Sz. v., Gy. v., V. v. and station names like Budapest kpu., Kőbánya felső p. u., Békés-Füldvár, Arad, Glogovác, Győrök, Paulis, Mária-Radna, Konop, Berzova, Tótvarad, Soborsin, Zám, Maros-Illye, Déva, Piski, Szászváros, Alvincz, Gyulafehérvár, Tövis.

Table 130: Arad - Temesvár - Józsefváros. Includes columns for Sz. v., Gy. v., V. v. and station names like Budapest k. p. u., Tövis, Arad, Uj-Arad, Németh-Ságh, Vinga, Orczyfalva, Merczifalva, Szt. András, Temesvár-Józsefváros, Bázias, Orsova.

Budapest k. p. u. Szolnok között a 606. és 607. személyvonatoknál naponta a szomszédos forgalmu menetjegyek, továbbá Mária-Radna és Arad között a 607. sz. személyvonatnál hozzájárulag október 15-ig ünnep- és vasárnap, valamint a mária-radnai busznapokon a szomszédos forgalmu menetjegyek és a megnövekedett jegyek használatát ki van zárva. Megjegyzések. Az állomásnak neve mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók alulról felfelé olvasandók. — Az éjjeli idő esti 6:00 órától reggeli 5:00 perczig, a perczeket jelző számjegyeknek aláhúzásával van kitüntetve. — A gyorsvonatok az órászámoknak vastagabb nyomtatása által vannak megjelölve.

Table 103: Arad - Szeged and Arad - Brád. Includes columns for Sz. v., Gy. v., V. v. and station names like Bács o. máv., Budapest kpu., Temesvár, Brád (2), Arad (2), Szt.-Tamás, Pécska, Battonya, Tompa, Peregi major, erk. Mezőhegyes (4), Kétegyháza, Orosháza, erk. Mezőhegyes (4), Csanádpalota, Nagytak, Magyar-Csanád, Apátfalva, erk. Makó, Kis-Zzombor, Deszk, Széreg, erk. Szeged, erk. Temesvár, Budapest ny. p. u., Bács o. máv., erk. Csaba-közraktár, erk. Kovácsháza (7), Béli-major, Bánhegyes, Megyese gyháza, Bánkút, erk. Kétegyháza, erk. Budapest kpu., Bács o. máv.

Table 104: Borosjenő - Csermő. Includes columns for Sz. v., Gy. v., V. v. and station names like Arad (2), Brád (2), Kétegyháza (5), erk. Borosjenő (2), erk. Csermő.

Table 105: Borossebes - Menyháza. Includes columns for Sz. v., Gy. v., V. v. and station names like Kétegyháza (5), Arad (2), Brád (2), erk. Borossebes-Buttyin (2), Szelezsán-Prezest, Bohány, Dézna, Ravna, Monyászu, Menyházafürdő, erk. Menyháza.

KASSOWITZ FÜLÖP

férfi-, fiu- és
gyermek-ruha
raktára

ARADON, Andrásy-tér 9., a Minorita-templommal szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan és izlésesen eszközöltetnek.

Az aradvármegyei
régi

árvaszéki épület

nehány nap múlva

le fog bontatni,

és a kikerülő nagymennyiségű
régi építési anyag, mint

terméskő, téglá,

ajtó, ablak,

kályha stb.

olcsó áron eladatik.

Fodor és Reisinger,

mérnökök. 2781

4086—900. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Fazekas Mihályné végrehajthatónak, Nyári Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 570 korona tőkekövetelés és járulékaik úgy Széles Zsuzsanna csatlakozó társának 950 kor. és jár. iránti végrehajtási ügyében a kisjenői kir. járásbíró területén lévő, Otlaka m.-pusztán fekvő, az otlakai 860. sz. tjkvben A. I. 1. r. 1035/b. hrsz. a. foglalt ingatlanra az árverést 778 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi október hó 22-ik napján délelőtt 11 órakor Otlaka község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 77 kor. 80 fillt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8333. szám alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kisjenőn, 1900. évi aug. hó 10-ik napján.

A kisjenői kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Tabajdy,

2785 kir. ítélő táblai bíró.

24694—1900. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége bihar-püspöki máv. kavicsbányájában az 1901-ik évben végrehajtható kavics- és homok-termelés, kocsiba rakás, kavicsréteg lefedés és ezekkel kapcsolatos összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati verseny-tárgyalást hirdet.

A munkaterv szerint az 1901-ik évben mintegy 19000 kbm. rostált és 56000 köbméter rostálatlan kavics lesz termelendő és felrakandó. Együttal biztosítani kívánja a nevezett üzletvezetőség az ezen bányában 1902. és 1903. években termelendő kavics- és homok-mennyiséget is. A mennyiségek azonban a jelenleg kiírt mennyiségnél

korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek.

Az 1902. és 1903. években termelendő kavics-mennyiség a kötendő munka-egyezmény értelmében az előző év utolsó negyedében fog a szállítónak tudomására adatni.

A szállítás a m. k. államvasutaknál érvényben lévő 1896. évi 122291. sz. a. kelt általános szállítási, valamint a munka-egyezményben foglalt egyéb feltételek szerint eszközözlendő.

Részletes felvilágosítás nyerhető a nagyváradi osztálymérnökségnél.

Ugyanott kapható az ajánlati mintalap is. A munkák tárgyában az ajánlati mintalapokba az egységárak bejegyzése által teendő ajánlatok legkésőbb 1900. október hó 9-ik napjának d. e. 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkári hivatalánál (Kolozsvár E. M. K. E. palota I. emelet.)

Az ajánlatokba az egységárak úgy számokkal, valamint szavakkal is kiírandók.

Vakarások vagy javításokat tartalmazó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok ivenként 1 koronás bélyeggel látandók el és lepecsételve a következő felirattal ellátva nyújtandók be.

„Ajánlat a Bihar-püspöki kavics-termelési munkákra 24694—1900. sz.-hoz.

Megjegyeztetik, hogy csakis az összes munkákra kiterjeszkedő és fentebb megjelölt, a munkákhoz kötött feltételeket is magában foglaló ajánlati mintákon tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Minden ajánlattevő köteles 1900. évi október hó 8-án déli 12 óráig 1000 korona, azaz: Egyezer korona bánatpénzt az üzletvezetőség gyűjtőpénztárába (E. M. K. E. palota földszint) készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírosok a legutóbbi 14 nappal nem régebb napi árfolyammal számítandók, de semmi esetre sem névértéken felül.

Távirati, vagy késve érkezett ajánlatok nem lesznek figyelembevéve.

Minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettvé ségben marad és azt vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát fenntartja magának az üzletvezetőség, tekintet nélkül a megajánlott egységárakra.

Kolozsvár, 1900. szeptember hó 20.

Az üzletvezetőség.

Ékszer-tárgyak

ezüst evőeszközök és valódi schweizer órák alkalmi vételek által a legjutányosabb áron kaphatók:

Ugyanitt arany, ezüstneműek és

ZÁLOGJEGYEK

legmagasabb áron megvételnek 2508

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékezerész Templom-utca, Minorita-palota

Ház árverés.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 5292—900. sz. alatt kibocsajtott árverési hirdetménye szerint, a Krivány János és neje, Purmann Antónia tulajdonát képező, aradvárosi 5116. számú tjkvben A + 2. sorrendi, 400/b. helyrajzi számú, Sárossy-utca 7. sz. alatt levő ujonnan épült beltelkes ház, bírói árverésen újból el fog adatni.

Az árverés 1900. évi október hó 8-ik napján (hétfőn) délután 3 órakor leendő az aradi kir. törvényszék 48. számú helyiségében. A kikiáltási ár, tekintettel a Velcsov Géza által tett utóajánlatra 21.22 korona s az ingatlan csakis ezen áron, vagy ezen felül fog eladatni.

További adatok és feltételek megtudhatók dr. Barabás Béla ügyvédi irodájában Aradon, Erzsébet királyné kör-ut 26. sz. a.

2786

!! Gazdák és állattenyésztők

meggyezzenek abban, hogy Magyarországon az állattenyésztés hanyatlott. Ennek oka kétségtelenül az utóbbi időben elhárpódzott állat-

betegségekből keresendő. E tekintetben kizárhatatlan jelentősége van Somogyi Géza

találmányának az

„állatok emésztését elősegítő por“-nak,

a mely fokozza az állatok ellentálló képességét

mindenféle betegségek ellen és elősegíti a hizást.

Somogyi-

féle állat-

táppor. \$

A 13.652. számú szabadalmazott D. 46. sz. Iparengedély-lyel ellátott Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő por 56.086. és 36775. számú törvényes védjeggyel bírt és a hivatalos vegyelmezésen kívül első rendű gazdaságok, állatorvosok, gazdasági iskolák, egész község által kipróbálva van. akik írják, hogy nemcsak sertéseknél, de mindenféle állatnál feltűnő és bámulatos hatású, szóval biztos hatású por: kétszáz ezer ember használja, elismeri és dícséri a por csodás hatását. étvágy, emésztés, hizási szerül is kifizeti magát a por használása. Minden háznál nélkülözhetetlen.

Elismerő levelek vannak még huszár és tüzer ezredekől is, kik a lovaknál is óriási eredményekkel alkalmazták. — egy csomag 18 kr., 1/4 kilós doboz 45 kr., 1/2 kilós doboz 90 kr.

Utatis és elismerő levelek bárhol megnézhetők. — Vízont eladók nagyobb kedvezményben részesülnek.

Kapható Aradon: Földes Kelemen gyógyszerész úrnál, Vojtek és Weisz drogonista, Éles Armin, Fejér Gyula, Karácsonyi Antal, Daimel Lajos, Pollák József, Nagy Farkas, Ring Zsigmond, Weisz Dávid, Ferber Lajos urak fűszerkereskedésében és úgy Aradon mint Aradmegyében bármely üzletben. 2341

